

Självvärdering för programutvärdering av Psykoterapeutprogrammet

2025-01-20

Hanna Sahlin, Programdirektor
Maria Nilsson, Grundutbildningsansvarig/Ordförande i programansvarig
nämnd

Bedömargruppen rapport för programutvärdering av Psykoterapeutprogrammet

2025-06-18

Bedömargruppens medlemmar

Bengt Westling, Uppsala universitet
Jens Knutsson, Lunds universitet
Per Söderholm, Region Stockholm
Ulrik Kihlbom, Karolinska Institutet

**Karolinska
Institutet**

Självvärdering och bedömagruppens rapport för programutvärdering av Psykoteraeutprogrammet

INNEHÅLL

INLEDNING	1
Självvärdering	1
Bedömagruppens rapport	2
SJÄLVVÄRDERING	3
BESKRIVNING AV PROGRAMMET	4
1 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: FÖRUTSÄTTNINGAR	8
1.1 Bedömningsgrund Personal	8
1.2 Bedömningsgrund Utbildningsmiljö	12
2 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: UTFORMNING, GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT	17
2.1 Bedömningsgrund Måluppfyllelse	17
2.2 Bedömningsgrund Lika villkor	35
2.3 Bedömningsgrund Hållbar utveckling	39
2.4 Bedömningsgrund Uppföljning, åtgärder och återkoppling	42
3 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: STUDENTPERSPEKTIV	50
3.1 Bedömningsgrund Studentperspektiv	50
4.1 Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan	56
4.2 Bedömningsgrund Internationalisering	60
4.3 Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens	64
ÖVRIGA ASPEKTER	67
BEDÖMARGRUPPENS SAMMANFATTNING	67

Inledning

Självvärdering

Ansvariga för programmet ska tillsammans med representanter från lärarkåren och studenterna genomföra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och förbättringsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på reflektion än på beskrivning. Värderingen ska beläggas med exempel. Självvärderingen ska utgå från programmets aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Självvärderingen ska basera på nedan listade fyra bedömningsområden vilka innehåller tio bedömningsgrunder.

1. Förutsättningar
 - 1.1. Personal
 - 1.2. Utbildningsmiljö
2. Utformning, genomförande och resultat
 - 2.1. Måluppfyllelse
 - 2.2. Lika villkor
 - 2.3. Hållbar utveckling
 - 2.4. Uppföljning, åtgärder och återkoppling
3. Studentperspektiv
 - 3.1. Studentperspektiv
4. Arbetsliv och samverkan
 - 4.1. Arbetsliv och samverkan
 - 4.2. Internationalisering
 - 4.3. Interprofessionell kompetens

Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan läggas till. Mallens utformning såsom marginaler får inte ändras. Programmets redogörelse ska utgöra 1-3 sidor per avsnitt med teckenstorlek 11 punkter och med enkelt radavstånd. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av programmet, utan länkar till ytterligare information. Självvärderingen ska inledas med en kort redogörelse för programmets organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan med motivation i relation till examensordningen. Programmen ska även redogöra för hur länge utbildningen har getts vid KI. I självvärderingen för bedömningsgrunderna Uppföljning, åtgärder och återkoppling och Studentperspektiv ingår även en redogörelse på KI övergripande nivå som ska tas fram centralt av KI. Självvärderingen ska avslutas med avsnittet Övriga aspekter där programmet kan beskriva områden som är relevanta att lyfta fram men inte ingår i någon av bedömningsgrunderna, som t ex övriga generiska kompetenser och framtidsriktande utveckling för att öka kvalitén i programmet.

Följande bilagor ingår i självvärderingen:

- Lärartabell för lärarkompetens och försörjning. Tabellen ska ge en uppfattning om den huvudsakliga lärarkompetensen och lärarkapaciteten för programmet som helhet. Det är därmed inte nödvändigt att redovisa samtliga lärare som undervisar. Lärartabellen sammanställs i en Excel fil som innehåller ytterligare instruktioner.
- Mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Mappningen ska ge en översikt av på vilka kurser det finns lärandemål som relaterar till de examensmål som utvärderas. I mappningen ska det även framgå vilka lärandeaktiviteter som används för att stöda studenters lärande

för att uppnå lärandemålen och hur lärandemålen examineras. Mappningen sammanställs i en Excel fil som innehåller ytterligare instruktioner.

- Utbildningsplan för programmet.
- Kursplaner för alla kurser som ingår i programmet.
- Sammanställning av nyckeltal kring söktryck, antal studenter som påbörjar programmet, antal helårsstudenter och antal utexaminerade.

Programmet ska sammanställa informationen i lärartabellen och mappningen av examensmål, medan utbildningsplan, kursplaner och nyckeltal ska tas fram centralt av KI.

Akademiska rådgivaren för programutvärderingsomgången ska tillsammans med samordnaren för programutvärderingarna granska att programmets inlämnade självvärderingar är kompletta före utskick till bedömargruppen.

Vid behov kan bedömargruppen begära in ytterligare underlag för att säkerställa sin bedömning av programmet.

Självvärderingen ska fastställas av programansvarig nämnd.

Bedömargruppens rapport

Bedömargruppen ska sammanfatta sin bedömning i en rapport som skrivs in i samma dokument som självvärderingen. För varje bedömningsgrund ska programmets styrkor och förbättringsområden och bedömargruppens bedömning beskrivas under separata rubriker. Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform. Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömningsgrunden lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform. Under rubriken *Bedömning* ska bedömargruppen redogöra för sin bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning. Bedömningen anges i en av fyra nivåer av uppfyllelse: Uppfyller/Uppfyller till stor del/Uppfyller till viss del/Uppfyller inte.

En sammanfattning av bedömargruppens arbete ska beskrivas under rubriken *Bedömargruppens sammanfattning*. Den ska inledas med en reflektion över vilka förutsättningar självvärderingen gav att bedöma programmets kvalitet, dvs om självvärderingen var lättläst, välstrukturerad, gav svar på de frågor som ställts och följde instruktionerna. Sammanfattningen ska vidare kortfattat sammanfatta programmets viktigaste styrkor och förbättringsområden. Bedömargruppen kan även lägga till övriga synpunkter som bedömargruppen vill framföra.

Då bedömargruppens rapport inkommit ska självvärderingen och rapporten publiceras på KI:s medarbetarportal.

Självvärdering

Program: Psykoterapeutprogrammet

Examen: Psykoterapeutexamen, magisterexamen

Beskrivning av programmet

Programmets redogörelse

Psykoteraeutprogrammet vid Karolinska Institutet (KI) är ett treårigt program på halvfart med antagning en gång per år och omfattning 90 hp, och det har getts vid Karolinska Institutet sedan 1988. Programmet riktar sig främst till vårdpersonal inom psykiatri, och syftar till att ge verktyg och färdigheter i psykoteraeutisk metod och teori för att arbeta evidensbaserat med olika psykoteraeutiformer, olika psykiska sjukdomstillstånd samt psykiatrisk diagnostik.

Från 2009 gavs Psykoteraeutprogrammet med två psykoteraeutiinriktningar – Kognitiv beteendeterapi (KBT) och Psykodynamisk terapi (PDT). Programmets aktuella utbildningsplan började gälla 2016 och innebar flera stora förändringar i och med att programmet fick en gemensam orientering mot kognitiv beteendeterapi. PDT-inriktningen plockades bort och utbildningen delades upp i *Inriktning kognitiv beteendeterapi* (nedan KBT-inriktning) och *Inriktning specialist i klinisk psykologi* (nedan SPEC-inriktning). KBT-inriktningen riktar sig mot personer med psykologexamen, läkarexamen med specialistkompetens i psykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri, eller socionomexamen, eller annan motsvarande examen (kandidatexamen/ yrkesexamen) om minst 180 hp. För sökande med socionomexamen eller annan motsvarande examen krävs även att den sökande har genomgått en basutbildning i psykoteraeut eller motsvarande. SPEC-inriktningen vänder sig till legitimerade psykologer med en grundutbildning i kognitiv beteendeterapi, och ger förutom psykoteraeutexamen dessa behörigheter till titeln specialistpsykolog i klinisk psykologi.

De båda inriktningarna samläser delar av programmet, men undervisningen avseende den kliniska tillämpningen och vissa teoretiska fördjupnings- och breddmoment är inriktningsspecifika.

Studenter oavsett inriktning är berättigade till en medicine magisterexamen med huvudområdet psykoteraeut, när de klarat vissa angivna kurser. Eftersom studenterna läser för att få sin mer omfattande yrkesexamen är det dock sällsynt att magisterexamen alls begärs.

Organisation

KI:s psykoteraeutprogram ligger organisatoriskt vid Kompetenscentrum för psykoteraeut (KCP), en enhet/sektion inom Centrum för psykiatriforskning (CPF), ett centrum med delat huvudmannaskap mellan Region Stockholm och KI, och tillika en avdelning inom KI, Institutionen för klinisk neurovetenskap (CNS). CNS är programansvarig institution, och har också kursansvaret för programmets samtliga kurser. Ansvar och beslut gällande bl a psykoteraeutprogrammet ligger således ytterst hos institutionens utbildningsnämnd (UN CNS) och grundutbildningsansvarig (GUA), tillika ordförande i UN CNS, som delegerat befogenheter vidare till bl a programdirektor (PD) och programrådet för psykoteraeutprogrammet. Programmet leds av programdirektor, med stöd av studierektor, båda har sin huvudanställning vid Regionen och är adjungerade till KI. Programövergripande resurser såsom studievägledare och programhandläggare delas med CNS övriga program och återfinns därför inom CNS centrala administration.

På grund av sin kliniska inriktning har psykoteraeutprogrammet vid KI alltid haft ett nära samarbete med psykiatri, och som ett arv från tiden innan programmet övergick till att bli en statlig utbildning vid KI, har man ett upplägg där studenterna erbjuds VFU-placeringar inom Region Stockholm (tidigare Landstinget). Detta skiljer KI:s

psykoterapeutprogram från Sveriges alla andra psykoterapeutprogram, vid vilka studenterna har sitt patientarbete hos, eller förmedlat av, sin arbetsgivare.

Studenter och sjunkande söktryck

Oavsett inriktning och som en direkt följd av högskoleförordningens krav för psykoterapeutexamen, har samtliga studenter parallellt med sina studier deltidstjänstgöring med psykoterapeutiska arbetsuppgifter. Psykoterapeutprogrammets studenter utgörs således av kliniskt verksamma individer som arbetat flera år främst inom psykiatrisk verksamhet, primärvård, företagshälsovård, socialtjänst och i vissa fall privat verksamhet.

Utbildningen och dess studenter har ett mycket gott rykte hos avnämare. Inte desto mindre har antalet studenter varit sjunkande under de senaste åren, med i snitt 13 studenter per årskull de senaste 5 åren, och endast 3-4 antagna till SPEC-inriktningen två år i rad. Detta ska jämföras mot ett tidigare intag där vi fyllde vårt platsantal om 16 studenter till termin 1, och kunde göra ett överintag till uppemot 22 studenter per årskull. Att KI:s psykoterapeutprogram varje vecka innebär frånvaro från arbetsplatsen två veckodagar (se nedan om upplägg), i kombination med arbetsgivarnas ansträngda ekonomi och brist på personal, är orsaker som vid flera tillfällen har förts fram till programstudievägledare och andra, när potentiella studenter inte sökt, eller antagna studenter tackat nej eller gjort uppehåll i sina studier. Att fortsätta erbjuda programmet med så små kullar som nu är fallet bedöms i längden inte vara ett effektivt nyttjande av resurser, och innebär pedagogiska utmaningar, såsom t ex begränsade möjligheter till studentaktiva uppgifter, erfarenhetsutbyten och tillfällen att utveckla kunskap studenter emellan.

Programmets uppbyggnad idag

Programmet bygger vidare på de kunskaper studenterna erhållit under grundutbildning och kliniskt arbete, i syfte att nå målen för psykoterapeutexamen och magisterexamen enligt högskoleförordningen, samt lokala mål.

Under de teoretiska kurserna deltar studenterna i en lärarledd grupp som ses regelbundet. Gruppen arbetar självständigt med att gemensamt utforska och problematisera forsknings- och teorifrågor samt metodologiska problem inom ämnesområdet psykoterapi, ofta enligt någon pedagogisk modell som exempelvis problembaserat lärande (PBL) eller case-metodik. Arbetet syftar till kunskapsinhämtning enligt kursmålen och till att träna färdigheter i att förstå och kritisera vetenskapliga artiklar och att utveckla förmågan att resonera ur ett vetenskapligt perspektiv kring till exempel metodval i psykoterapeutiskt arbete.

Utöver psykoterapeutiska teorier, modeller och metoder, innefattar den teoretiska undervisningen också områden som psykiatrisk diagnostik, neurovetenskapliga förklaringar av psykologiska funktioner och psykiatriska problem, etik, juridik och journalföring. Evidensbaserade behandlingsmetoder för specifika tillstånd samt metoder för bedömning och utvärdering integreras i samtliga kurser.

Teoretiska fördjupningskurser inom specialistinriktningen baseras på psykologers professionsspecifika kunskaper och färdigheter, och riktar sig mot uppgifter som organisation, handledning och ledning. De teoretiska fördjupningskurserna inom KBT-inriktningen ger istället fördjupande kunskaper inom vissa områden inom psykoterapi på avancerad nivå, såsom motiverande samtal och behandling vid neuropsykiatrisk problematik. Se Figur 1 för en översikt över programmets uppbyggnad och progression. **Figur 1.** Programmets uppbyggnad, inriktningsspecifika och gemensamma kurser samt progression. För kursplan, se <https://utbildning.ki.se/course-syllabus/2PT139> och byt till önskad kurskod sist i URL.

År	Fokus	Gemensamma kurser	Inriktningsspecifika kurser
1	Ångest och depression	Psyko­terapeutiska teorier och metoder 1 (8 hp) - GEM 2PT115	Introduktionskurs 1 (4 hp) - KBT 2PT117, SPEC 2PT120
	VFU: Primärvård/ första linjens psykiatri	Vetenskapsteori, forsknings- och utvärderingsmetoder i psyko­terapi 2 (3,5 hp) - GEM 2PT133	Klinisk kurs 1 (11 hp) - KBT 2PT122, SPEC 2PT124
		Examensarbete (1 av 15 hp) - GEM 2PT139	Vetenskapsteori, forsknings- och utvärderingsmetoder i psyko­terapi 1 (2,5 hp) - KBT 2PT131, SPEC 2PT132
2	Beroende, ätstörning, personlighetssyndrom	Psyko­terapeutiska teorier och metoder 2 (10 hp) - GEM 2PT119	Fördjupningskurs 1 (5 hp) - KBT 2PT118, SPEC 2PT121
	VFU: Specialistpsykiatri	Examensarbete (2 av 15 hp) - GEM 2PT139	Klinisk kurs 2 (11 hp) - KBT 2PT123, SPEC 2PT125
			Vetenskapsteori, forsknings- och utvärderingsmetoder i psyko­terapi 3 (2 hp) - KBT 2PT140, SPEC 2PT141
3	Psykos och neuropsykologi	Psyko­terapeutiska teorier och metoder 3 (4,5 hp) - GEM 2PT138	Fördjupningskurs 2 (2,5 hp) - KBT 2PT137, SPEC 2PT136
	VFU: Specialistpsykiatri	Examensarbete (12 av 15 hp) - GEM 2PT139	Klinisk kurs 3 (11 hp) - KBT 2PT135, SPEC 2PT134

Studentaktiverande undervisningsmetoder, som case-metodik, används för att skapa förutsättningar för självständigt kunskapssökande, djupinläring och för att integrera teoretiska kunskaper med kliniska färdigheter. För att ytterligare stödja denna integration är utbildningen strukturerad så att de teoretiska kurserna och den verksamhetsförlagda utbildningen återspeglar varandra. Programmet präglas av ett *scientist-practitioner* perspektiv, där studenten lär sig självständigt söka information, och kritiskt granska och bedöma forskningsläget.Handledningen präglas av färdighetsträning och vi strävar efter att den även ska ha inslag av *deliberate practice* målmedveten träning.

Psyko­terapeutprogrammet håller en hög vetenskaplig profil, med hög och aktuell klinisk och vetenskaplig kompetens (se bl a [Personal](#) resp. [Utbildningsmiljö](#)). Detta återspeglas i programmets genomgående betoning av vikten av fördjupad metodkunskap inom området psyko­terapi, och förmåga att integrera kunskap, analysera komplexa företeelser och självständigt identifiera och formulera frågeställningar.

Det verksamhetsintegrerade lärandet där den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) med patientarbetet ingår, startar under termin 1 och fortgår under hela utbildningstiden. Totalt genomför studenten tre sammanhållna kliniska placeringar under utbildningen, för att få bred erfarenhet av psykiatrisk vård och möjligheter att integrera sina teoretiska kunskaper med kliniska färdigheter. De kliniska kurserna inkluderar patientarbete under handledning, självreflektion och utveckling av den professionella rollen. Placeringen görs med progression avseende klinisk komplexitet över de tre åren. Således placeras studenterna inom primärvård med fokus på ångest- och depressionsbehandling under år 1, och inom specialistpsykiatri (beroende, ätstörning) år 2 och psykos, personlighetssyndrom år 3, allt inom Region Stockholm och upphandlade verksamheter.

Studenter vid KI:s psyko­terapeutprogram har med nuvarande utbildningsplan totalt en och en halv dags schemalagd utbildning på plats i Stockholm, per vecka, inklusive av KI förmedlad praktikplats. Nedan ett exempel från KBT-inriktningen, antagna HT24:

Vecka 1: hela torsdagen undervisning i KCP:s lokaler + en halv dag verksamhetsförlagd utbildning (VFU) på av KI anvisad klinik i Region Stockholm

Vecka 2: halva torsdagen undervisning i KCP:s lokaler + en halv dag VFU enligt ovan
+ en halv dag handledning på studentens VFU-placering (samma veckodag som VFU)

1 Bedömningsområde: Förutsättningar

1.1 Bedömningsgrund Personal

Studenterna ska i sin utbildning erhålla undervisning av hög kvalitet, vilket förutsätter att lärarna sammantaget har den vetenskapliga/professionsrelaterade kompetens som krävs. Men lärarna behöver även pedagogisk kompetens, för att stödja studenternas lärande. Vidare är det av vikt att lärarkapaciteten står i proportion till utbildningens omfattning, undervisning och examination. En lärarresurs av god kvalitet präglas av stabil tillgång till lärare. Programansvarig institution/nämnd ansvarar för att utforma och följa upp kursuppdrag för varje kurs och fördela uppdragen så att programmets kurser utförs av den institution som har bästa förutsättningar att genomföra uppdraget med hög kvalitet och god forskningsanknytning. Kursansvarig institution ansvarar bl a för att bemanna institutionens kurser i enlighet med kursuppdraget och att utveckla, premiera och säkra lärarnas ämneskompetens, forskningsanknytning och pedagogiska förmåga. Programmet i samverkan med kursansvariga institutioner bör därför arbeta långsiktigt med både kontinuitet och kompetensutveckling bland lärare på den aktuella utbildningen och det bör även finnas strategier för hur personalomsättning hanteras, t.ex. vid pensionsavgångar. För yrkesutbildningar är det av vikt att studenterna har tillgång till handledare med adekvat kompetens vid verksamhetsförlagd utbildning, i syfte att ge studenterna en utbildning med hög kvalitet.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Programmets redogörelse

Programmets lärare

Ett tiotal lärare har delegerat ansvar som kursansvariga lärare och/ eller examinatorer för kurser inom psykoterapeutprogrammet. Deras huvudsakliga arbetsuppgifter inom programmet, utöver vad som följer av dessa roller, är att bedriva undervisning och handledning. De kursansvariga lärarna undervisar i hög grad på de kurser de är ansvariga för, men även på andra kurser i programmet. Detta ger lärarna möjlighet både att noggrant följa ”sina egna” studenter under kursen och ge fördjupad inblick i kollegors kurser, vilket ger en god grund för ett aktivt pedagogiskt samarbete. Det ger också möjlighet till noggrann uppföljning av kurserna. Stabil tillgång till kompetenta lärare utgör grunden för god och hög kvalitet i undervisningen.

Förmånen att ha så många lärare anställda ger möjlighet till kontinuitet och kompetensutveckling. Vi samarbetar också nära med lärare som är ansvariga för de andra utbildningar som ges vid Kompetenscentrum för psykoterapi, som till exempel *Basutbildning i evidensbaserad psykoterapeutisk metod, 45 hp* och *Specialistutbildning i klinisk barn- och ungdomspsykiatri med fokus på barn och ungdomspsykiatri, 70 hp*.

Programmets närhet till KI:s psykologprogram som ges vid samma institution, till KI-gemensamma resurser som KIB och LIME, och samarbetet med Region Stockholm ger goda möjligheter till att bjuda in externa lärare med specifik kompetens, såsom i en specifik psykologisk behandlingsmetod, psykofarmakologi, eller etiska frågeställningar.

I de två senaste läsårens kursvärderingar, som har mycket hög svarsfrekvens (hela 81% läsåret 23/24, 83% läsåret 22/23), låg medelvärdet för samtliga kurser på frågan "Jag uppfattar att det fanns en röd tråd genom kursen – från lärandemål till examination" på 4,1 av 5.

Pedagogisk och klinisk expertis

Som man ser i lärartabellen så besitter kollegiet hög klinisk expertis, samtidigt som den pedagogiska utbildningsnivån är hög. Likaså finns stor bredd i lärarnas specialistkompetenser.

Vår utbildning innehåller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) på kliniker inom Region Stockholm, vilket innebär att våra lärare är i ständig kontakt med den vård som våra studenter verkar i. Våra lärare har också i de allra flesta fall en gedigen klinisk erfarenhet kombinerad med hög pedagogisk kompetens, både som handledare, psykologer och psykoterapeuter. Alla våra lärare som är handledarutbildade eller utbildade psykoterapeuter, arbetar också som handledare för våra studenter på de kliniska kurserna. Likaså arbetar många av våra lärare aktivt som behandlare ute i vården, antingen i våra kliniska forskningsprojekt eller som timanställda, som del av deras lärartjänster. Detta i syfte att upprätthålla klinisk kompetens. Vi har på enheten också kursansvar för KI:s handledarutbildning i klinisk psykologi och i utbildningshandledning, vilket medför en hög pedagogisk och aktuell kompetens i handledning.

Vetenskaplig expertis

Ca 75% av vårt lärarkollegium är forskarutbildade och forskningsaktiva psykologer och psykoterapeuter, varav flera är docent eller lektor. Detta bidrar till en forskningsstark utbildningsmiljö där studenterna får ta del av aktiv och uppdaterad forskning. Likaså möjliggör det att studenterna kan skriva sina vetenskapliga arbeten, examensarbeten, under handledning av lärare de känner till och som kan kursmålen för examensarbetskursen. Alla disputerade lärare vid KCP:s utbildningar är engagerade som handledare/ examinators i psykoterapeutprogrammets examensarbetskurs, 2PT139, och även de är i de flesta fall också psykologer. Ytterligare en styrka är närheten till andra forskargrupper vid KI, med vilka vi har ett nära samarbete.

Analys och utvärdering

Sammantaget ger ovan nämnda omständigheter gott utrymme för överlämning av kurser, t.ex. vid pensionsavgångar. Vi har än så länge inga problem med nytillsättning av lärartjänster där kompetens finns både för forskning, psykoterapeutisk kunskap och erfarenhet och pedagogik, något som många andra program kämpar med, bland annat tack vare våra nära kontakter med psykiatrins vårdenheter och personal.

En stabil och tillräckligt stor lärargrupp, som också delar arbetsplats i övrigt, ger möjlighet till utbyte av erfarenheter, att arbeta i varandras kurser och att lära av varandra samtidigt som kurserna utvecklas. Psykoterapeutprogrammet har genom sin lärargrupp just en sådan stabil och bred kompetens och mycket engagerade lärare. Samtidigt har vi möjlighet att samarbeta med andra lärare, forskare och kliniker. Detta gör att vi har möjlighet att utveckla vårt program löpande och samtidigt behålla den pedagogiska länkningen, *alignment*, mellan kursernas olika teoretiska och kliniska moment.

Styrkor

En stor och mycket kompetent lärargrupp som arbetat länge med programmet, och inom forskning och psykiatri/ primärvård. Möjlighet till utbyte av kunskap, kontinuitet och engagemang. En forskningsnära miljö. Kliniskt erfarna och aktiva lärare och handledare.

Utmaningar

Kollegiet består nästan enbart av psykologer trots att flertalet av studenterna på programmets KBT-inriktning har annan bakgrund. En mer varierad yrkesbakgrund skulle möjligen öka vår interprofessionella kompetens och berika vår utbildning.

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Hög akademisk kompetens

Den stora majoriteten av utbildningens lärare har doktorsexamen och är forskningsaktiva psykologer och psykoterapeuter. Forskningen ligger inom områden med mycket hög relevans för klinisk psykologi och psykoterapi/KBT. Det är också en styrka att så stor andel av lärarna är kliniskt aktiva. Det är en stor utmaning att skapa förutsättningar för ett aktivt yrkesliv inom både forskning och klinik parallellt och det är därför en styrka att KI aktivt arbetar för att ge förutsättningar för detta. I detta sammanhang vill vi framhålla värdet av den organisatoriska strukturen där samarbetet mellan Region Stockholm och KI säkerställs genom CPF (centrum för psykiatrforskning).

Därtill har flertalet av lärarna på utbildningen genomgått högskolepedagogisk utbildning omfattande minst 10 veckor. Kliniska handledare (psykoterapihandledare) ges möjlighet till fortbildning inom olika områden där forskning bedrivs. Ibland med inbjudna internationella gästföreläsare. Sammantaget är såväl kompetens inom kärnämnet psykoterapi, som forskningsanknytning och pedagogisk kompetens hos undervisande personal tydliga styrkor.

- Lärarna är handledare och/eller examinatorer på examensarbeten

Handledarna har på så sätt en god inblick i utbildningens innehåll och de kliniska verksamheter där studenterna sedan fortsätter utveckla metoden. Det är också en fördel att studenterna möter lärare som de känner till sedan tidigare kurser på det för många studenter krävande examensarbetet.

- Delat kursansvar bland flera lärare

Att man har delat upp kursansvar på ett tiotal olika lärare ger stabilitet i utbildningen och goda förutsättningar att hålla utbildningen uppdaterad och aktuell. Det gör den också mindre sårbar om någon lärare skulle lämna uppdraget.

- Integration av klinik och arbetsliv i utbildningen

Närheten till och den höga graden av integration av klinik och arbetsliv med utbildningens teoretiska delar genom VFU är en styrka. VFU inom såväl primärvård som specialistpsykiatri ger förutsättningar för både bredd och djup i lärandet och att de blivande terapeuterna har erfarenheter inom den kliniska bredden som förväntas utifrån yrkestiteln. Likaså får de en god bild av de verksamhetsspecifika förutsättningar som finns för behandling av dessa tillstånd, vilket inte alltid sker om patienter behandlas utanför primärvård eller psykiatri

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Ökad bredd gällande grundprofession inom lärarlaget
I självvärderingen lyfts som en utmaning att kollegiet enbart består av psykologer trots att flertalet av studenterna på programmet har annan yrkesbakgrund. Det är en verklighet som sannolikt delas med samtliga psykoterapeutprogram i landet. Vi delar bedömningen att det vore önskvärt att studenterna i större utsträckning mötte lärare/psykoterapeuter med annat grundyrke än psykolog.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att ett tiotal lärare med hög ämneskompetens och vetenskaplig förankring organiserar utbildningen, varav samtliga även undervisar och/eller handleder, såväl uppsatser som patientarbete. Det finns dock utmaningar i den totala dominansen av psykologer bland lärare/handledare, vilket inte speglar studentgruppens grundyrken eller den bredd som finns i professionen ute på arbetsmarknaden.

1.2 Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Utbildningsmiljön avser den miljö i vilken utbildningen äger rum och i vilken studenter och lärare verkar. En god utbildningsmiljö präglas av kreativitet och förutsättningar för utveckling samt ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vägledande principer för KI:s forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå är att 1) studenterna involveras i pågående forskning, vilket innebär att studenterna får i såväl teoretiska som praktiska sammanhang kännedom om pågående forskning och att det finns möjlighet att vara delaktig i denna under utbildningen, 2) lärarna är forskningsaktiva och har ett vetenskapligt förhållningsätt som förmedlas med adekvata pedagogiska metoder, 3) huvudområdet och utbildningens innehåll är förankrade i vetenskapliga metoder och i uppdaterade forskningsresultat och vid lärosätet bedrivs aktiv forskning inom aktuellt huvudområde samt 4) undervisningen är baserad på forskning i undervisning och lärande samt bygger på läraktiviteter som bidrar till att studenterna utvecklar förmåga att förstå, värdera och använda de processer genom vilka vetenskapligt baserad kunskap uppstår och ständigt omprövas (forskningsprocessen). För yrkesutbildningar är det av även av vikt att studenterna har tillgång till en lämplig verksamhetsförlagd utbildningsmiljö.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Programmets redogörelse

Vid KCP finns en god utbildningsmiljö som präglas av kreativitet och som ger förutsättningar för studenternas utveckling samt ett nära samband mellan forskning och utbildning. Sedan 2014 har vi arbetat med att öka graden av examensarbeten skrivna i forskningsprojekt som lärare vid programmet bedriver. Detta medförde under flera år (2014-2021) ett ökat fokus på att anställa disputerade psykologer med aktiv forskning.

1) Studenterna involveras i pågående forskning

De senaste åren har 100% av examensarbeten vid programmet handletts av våra forskande lärare och 67% av arbetena har gjorts med koppling till projekt som dessa driver eller deltar i. Studenter bjuds inför examensarbetet in att arbeta i pågående forskningsstudier eller analysera data från studier genomförda av forskare vid enheten. Studenter deltar även i kliniska kvalitetssäkringsprojekt och handledningsstudier. Detta ger studenterna möjlighet till både teoretisk och praktisk kännedom om aktuell forskning och forskningsprocesser. Flera av våra studenter är också anställda vid vårdenheter där våra lärare bedriver forskning, vilket ger en ytterligare dimension till undervisningen, och förståelse för den nära kopplingen mellan forskning och klinisk verksamhet.

2) Lärarna är forskningsaktiva och har ett vetenskapligt förhållningsätt som förmedlas med adekvata pedagogiska metoder

Se svaren på fråga 1 och 4

3) Huvudområdet och utbildningens innehåll är förankrade i vetenskapliga metoder och i uppdaterade forskningsresultat och vid lärosätet bedrivs aktiv forskning inom aktuellt huvudområde

Flertalet (75%) av de huvudsakliga lärarna vid programmet är disputerade och aktiva i forskning. Vid enheten bedrivs flera kliniska studier, och nästan all forskning är inriktad på huvudområdet psykoterapi. Forskningsområdena spänner från behandling av

insomni, självskadebeteende, utbildningsforskning avseende hur man lär sig kognitiv beteendeterapi, etiska frågor i psykoterapi, transkulturell psykoterapi, psiologybassisterad psykoterapi, till utvärdering av till exempel metakognitiv terapi och *Unified Protocol*.

Vidare är våra kliniska lärare, alla med stor klinisk och pedagogisk erfarenhet och handledarutbildade, involverade i flera av de studier som bedrivs vid enheten. Sammantaget bidrar detta till ett högt fokus på det vetenskapliga förhållningssättet i undervisning och medvetenhet om forskningsprocessens utmaningar och möjligheter hos alla våra lärare.

4) Undervisningen är baserad på forskning i undervisning och lärande

Som framgår av ovan präglas utbildningsmiljön i psykoterapi på avancerad nivå av hög och aktuell klinisk och vetenskaplig kompetens. Utbildningens innehåll är förankrad i vetenskapliga metoder och i uppdaterade forskningsresultat, vilket bland annat tar sig uttryck i läraktiviteter såsom case-metodik, färdighetsbaserad klinisk undervisning, journal clubs, och fokus på examination genom rollspel och seminarier, där studenten behöver visa sin förmåga att diskutera och analysera aktuell forskning och komplexa frågor. Allt detta syftar till att utveckla studenternas förmåga att förstå, värdera och använda sig av vetenskapliga texter och metoder.

Professionell miljö

Som beskrivits har studenterna tillgång till kliniskt och vetenskapligt aktiva och erfarna lärare. Flera av lärarna har uppdrag i nationella eller lokala expertgrupper vilket även detta bidrar till uppdaterad och aktuell kunskap. För yrkesutbildningar är det även av vikt att studenterna har tillgång till en lämplig verksamhetsförlagd utbildningsmiljö, vilket vi har genom vår koppling till Region Stockholm.

Examensenkät och kursvärderingar

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på höga värden för studenternas upplevelse av utbildningsmiljö och vetenskaplig nivå på undervisningen, se tabell 1.

Tabell 1. Svar på examensenkätens frågor om utbildningsmiljö och vetenskaplig nivå. Svartalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n</i> =6 (40%)	2024 <i>n</i> =10 (50%)
Utbildningens innehåll utgick från aktuell forskning.	6.0	5.8
Jag fick kännedom om pågående forskning under: teoretiska moment	5.7	5.7
Jag fick kännedom om pågående forskning under: praktiska/kliniska moment	5.5	5.6
Variation av undervisningsmetoder som stimulerat min lärandeaktivitet	6.0	5.7
Vägledning och stöd i mitt lärande av lärare	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd att kritiskt granska information	5.5	6.0
Jag känner mig väl förberedd att använda vetenskapliga metoder	5.5	5.9
Jag känner mig väl förberedd att arbeta evidensbaserat	5.8	5.8

I kursvärderingarna läsåret 22/23 och 23/24 svarar studenterna i medeltal 4,4 och 4,0 av 5 på frågan "Jag uppfattar att kursen har stimulerat mig till ett vetenskapligt

förhållningssätt (till exempel analytiskt och kritiskt tänkande, eget sökande och värdering av information)”.

Analys och utvärdering

Ett stort arbete med att stärka den vetenskapliga förankringen har gjorts under många år och vi skördar nu frukterna av detta arbete. Samtidigt ser vi en relativt låg kunskapsnivå bland flera av våra studenter vad gäller att läsa och skriva vetenskapligt, vilket har lett till pedagogiska utmaningar. Detta gäller särskilt examensarbetskursen, men även övriga inlämningsuppgifter. Vi arbetar kontinuerligt med att finna lämpliga pedagogiska metoder och anpassningar för att stärka studenternas förmåga, något som vi tycks ha lyckats med enligt examensenkäten, men som är ett ständigt pågående arbete.

Ytterligare en utmaning vi har försökt adressera men ännu inte riktigt kommit åt, är att alla lärare som handleder examensarbeten också är examinatore för andra studenters arbeten. Detta till skillnad från vissa program där kursansvarig(a) läser alla examensarbeten och examinerar. Detta kan göra det svårt att få till en enhetlig syn på vad som anses vara godkänt respektive underkänt. Kursansvariga lärare tillsammans med examinatore arbetar ständigt tillsammans med att skapa samsyn och hitta rätt nivåer på examinationer, men det är en utmanande uppgift.

Styrkor

Programmet har en stark vetenskaplig och klinisk förankring. Lärarna är involverade i aktiv och klinisk forskning inom huvudområdet psykoterapi. Tack vare att psykoterapeutprogrammet har relativt få platser, är det en stor andel av studenterna som kan erbjudas möjlighet att göra sitt examensarbetsprojekt inom ramen för pågående forskning vid enheten, vilket är mycket roligt.

Utmaningar

Studenterna har ofta, trots genomförd grundutbildning, inte tillräcklig vana vid att läsa och skriva vetenskaplig text när de börjar sina studier hos oss. Det leder till stor variation inom årskullarna och är en utmaning för lärarna att bemöta. Likaså kan detta göra att examensarbetet kan upplevas onödigt svårt och krävande för vissa studenter. Vi arbetar kontinuerligt med kvaliteten och samstämmigheten i bedömning av examensarbeten.

Bedömagruppens bedömning

Styrkor:

Bedömagruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- God kontakt med forskning

I självvärderingen beskrivs att utbildningen är tätt sammankopplad med forskningsrelaterad verksamhet. En hög andel av lärarna på utbildningen är knutna till forskning inom ramen för sin tjänstgöring och studenterna har i hög grad kontakt med aktuell forskning genom dels arbete i olika forskningsprojekt, att examensarbeten utförs inom ramen för aktuella forskningsprojekt samt genom att utbildningen använder underlag och data från pågående forskning i undervisningen.

- Utbildningsmiljön präglas av en stark klinisk förankring.
- Forskningsaktiva lärare innebär goda förutsättningar för studenterna att få inblick i för utbildningen relevant forskning såväl som forskningsprojekt.
- Lärare på utbildningen är i hög grad engagerade som handledare för examensarbeten, vilket skapar goda förutsättningar i avseende på tillgänglighet och genomförande av meningsfulla examensarbeten.

- En svårighet som finns vid många lärosäten är att skapa förutsättningar för empiriska examensarbeten, då dessa ofta kräver etikprövning vilken blir svår att inrymma inom ramen för examenarbetet av tidsskäl, här har man en lösning på den utmaningen genom att möjlighet att skriva inom pågående och etikprövade forskningsprojekt erbjuds flertalet studenter.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Utbildningsmiljön vid VFU:n

I rapporten lyfts upplägget av VFU:n som ”den enskilt främsta orsaken till programmets låga söktryck”. Bedömargruppen delar den uppfattningen och menar att förutom lågt söktryck, så leder upplägget sannolikt även till en social snedrekrytering. Enbart ekonomiskt resursstarka studenter torde ha möjlighet att gå ner i tid från sitt ordinarie arbete för att en dag i veckan fullgöra den obligatoriska oavlönade praktiken. Ledningen för utbildningen avser se över upplägget av VFU:n.

- Studenters upplevelse av VFU:n

Studentintervjuerna ger även bilden av att den verksamhetsförlagda utbildningsmiljön inte fungerar som tänkt enligt självvärderingen – *”Utbildningen erbjuder möjligheter för studenter att under sin VFU-placering arbeta i team med andra yrkesgrupper...”*.

Praktiken består i realiteten av att gå till VFU-placeringen och ha psykoteraeutiska samtal med två patienter och sedan gå hem. Vidare, att teamledarens arbete vanligen begränsas till att vid starten hjälpa studenten med olika praktiska saker (inloggning, journalföring mm.). De betonar dock att de själva har ett delansvar för att praktiken blir på det beskrivna sättet. Att kanske möjligheten finns att i större utsträckning ta del av verksamheten. En möjlighet de inte fullt ut utnyttjar till följd av svårigheter med att få ihop sitt livspussel. En annan anledning kan vara att det är socialt komplicerat för studenten själv att ställa krav på att inkluderas i den kliniska vardagen på verksamheten där praktiken är förlagd, beroende på verksamheternas varierande förutsättningar. Ledningen för utbildningen kan därför behöva reflektera kring olika åtgärder för att VFU:n skall fungera som tänkt.

- Enbart psykologer är lärare/handledare

Som vi påpekat ovan så har utbildningen studenter med många olika människovårdande grundyrken (vilket även yrkesgruppen har). Däremot möter studenterna i utbildningsmiljön enbart lärare/handledare med grundyrket psykolog, vilket torde försvåra möjligheterna att skapa en yrkesidentitet som psykoteraeut med grundyrket sjuksköterska, läkare och socionom. Den processen kan därför behöva understödjas med separata utbildningsmoment. Ett exempel kan vara återkommande professionskollegium - som leds av psykoteraeut med samma grundyrke som studenten - där frågeställningar och utmaningar som är unika för det egna grundyrket kan lyftas. Exempelvis vilka möjligheter och utmaningar finns det med att bedriva psykoteraeut med en erfarenhetsbakgrund från socialt

arbete/omvårdnad? Eller hur kombinerar läkaren som psykoterapeut på bästa sätt psykofarmakaförskrivning och psykoterapi?

- Progression – akademiskt skrivande

Att erbjuda förutsättningar för progression inom akademiskt skrivande framhålls i självrapporten som en utmaning, vilket vi håller med om. Här skulle det vara bra att om det fanns en tydlig röd tråd genom utbildningens sex terminer hur man gradvis kan tränas i denna färdighet så att goda förutsättningar att nå lärandemålen ges, utifrån studentens behov.

- Scientist-Practitioner modellen vs. Practitioner-Scholar modellen

Utbildningsmiljön skall enligt självvärderingen präglas av den s.k. *Scientist-Practitioner modellen*. Den modellen har det ambitiösa målet att utbilda studenterna till såväl kompetenta kliniker (psykoterapeuter) som till forskare. Bedömaregruppen ser en fara med att modellen så starkt betonar forskningskompetens utöver klinisk kompetens. Att det riskerar att påverka kvaliteten vad gäller kliniska kompetenser. Vår bild är även att de som väljer att gå denna yrkesutbildning primärt är intresserade av ”hantverket” som psykoterapeut – klinisk verksamhet. Vi rekommenderar därför att ledningen för utbildningen överväger andra utbildningsmodeller. Exempelvis den s.k. *Practitioner-Scholar modellen* som betonar klinisk kompetens framför forskningskompetens. Fokus är att utbilda kompetenta kliniker som kan konsumera och tillämpa forskningsresultat men som inte (nödvändigtvis) bedriver egen klinisk forskning.

Vi ser även vissa motsättningar mellan att å ena sidan företräda ett Scientist-Practitioner perspektiv och å andra sidan utbilda inom en teoretisk referensram inom psykoterapi (KBT). Alltmer forskning visar god evidens för andra psykoterapiformer, exempelvis Interpersonell psykoterapi och psykodynamisk terapi. Det blir då ett scientist-Practitioner perspektiv med begränsningar. Något att reflektera över för utbildningsledningen, om modellen behålls, kan vara att vid revideringen överväga att välja samma väg som psykologprogrammet vid Karolinska Institutet. Nämligen att undervisa i evidensbaserad psykologisk behandling/psykoterapi utan begränsning till en teoretisk inriktning (KBT). Vi kan i nuvarande kursplaner och scheman inte identifiera några undervisningsinslag om andra etablerade psykoterapisystem än KBT.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömaregruppens bedömning att programmet **uppfyller** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är studenternas goda möjligheter till involvering i forskning samt tillgången till kliniskt och vetenskapligt aktiva lärare. Det finns dock även utmaningar i synnerhet upplägget av VFU:n samt den totala dominansen av psykologer bland lärare/handledare

2 Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

2.1 Bedömningsgrund Måluppfyllelse

För varje examen finns ett antal formulerade examensmål i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen). Utöver de nationella målen kan program även ha lokala mål vilka beskrivs i programmets utbildningsplan. För att avgränsa utvärderingens omfattning gör KI ett urval av examensmål inför varje programutvärdering. Principen för urvalet är att minst ett mål per kunskapsform finns med i urvalet. För program som ger både generell examen och yrkesexamen ska minst ett mål från vardera examen finnas med. För program med lokala mål ska minst ett lokalt mål finnas med. Antalet valda mål bör sammantaget inte vara fler än sex.

Examensmålen definierar vad studenten ska ha uppnått när examen utfärdas. Programmet ska redogöra för hur programmet säkerställer att studenten ges möjlighet att uppnå målen när examen utfärdas. En sådan redogörelse kan till exempel innefatta hur progressionen ser ut, kopplingen mellan examensmål, lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examination, betygskriterier och hur de används, ändamålsenliga undervisningsformer och aktiviteter och på vilket sätt studenternas lärande främjas samt hur hänsyn tas till studentens förutsättningar och behov.

2.1.1 Bedömningsgrund Måluppfyllelse, kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildning, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Programmets redogörelse

Av det bifogade dokumentet med kartläggning av examensmål och kursernas lärandemål framgår att programmets samtliga kurser, förutom en av de teoretiska fördjupningskurserna inom SPEC-inriktningen, innehåller minst ett lärandemål med tillhörande lärandeaktiviteter och examinationer, som matchar det nationella examensmålet ”*Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som en betydande grad av fördjupning inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete*”.

De kunskapsområden och den förståelse som krävs för en psykoterapeut utgör ett brett spektrum av ämnen och metoder som återspeglas i programmets kurser. Inom vissa verksamheter behöver en psykoterapeut *specialiserad/ fördjupad* kunskap, exempel på sådana områden är bedömning och diagnostisering, psykologiskt behandlingsarbete och psykoterapeutiskt utvärderings- och utvecklingsarbete. Undervisning som berör dessa områden sker på flera nivåer under programmet, från inledande principer i den första

kursen för att få en överblick, via tillämpningar i senare kurser och slutligen fördjupad kunskap om ämnet i examensarbetet.

Andra områden som är viktiga för psykoterapi täcks i *viss utsträckning/ ger överblick*. Här är syftet att studenterna ska lära sig om principer, metoder, tillämpningar och terminologi på en mer grundläggande nivå för att underlätta samarbete med kollegor med högre kompetens inom dessa områden. Exempel på sådana områden är: biologisk psykologi, beroendepsykologi och personlighetspsykologi. Studenterna får inblick i aktuell forskning i många kurser, till exempel i de delvis inriktningsspecifika kurserna Vetenskapsteori, forsknings- och utvärderingsmetoder i psykoterapi 1-3, som ges år 1 och 2. Dessa kurser inkluderar även undervisning kring aktuellt utvecklingsarbete.

Slutligen har programmet ett genomgående tema av *scientist practitioner* som präglar olika delar av undervisningen. Examinationen av dessa kursmål utgörs huvudsakligen av skriftliga tentamina, men även skriftliga inlämningsuppgifter/ rapporter och muntliga presentationer förekommer. De undervisningsaktiviteter som valts för att stödja studenternas lärande är till viss del studentorienterade och med aktivt lärande, såsom verkstäder, seminarier, gruppövningar och uppgifter, samt det individuella examensarbetet som ofta utförs inom ett pågående forskningsprojekt. Föreläsningar används i de flesta kurser för att introducera nya områden, men i relativt begränsad omfattning. Vid föreläsningar används moment av "flipped classroom" där studenterna får förberedande uppgifter att arbeta med, så att undervisningstiden kan användas till diskussion och fördjupande kunskapsinhämtning.

Nedan ges tre mer detaljerade exempel på hur lärandemål från olika kurser, bidrar till måluppfyllelse av det aktuella examensmålets olika delar. När det gäller "*Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen*" återfinns målet "*jämföra och granska inlärningspsykologiska, kognitiva och närliggande modeller av psykopatologi och behandling med särskilt fokus på mekanismer för uppkomst och vidmakthållande*" under utbildningens första år i den inriktningsgemensamma kursen Psykoterapeutiska teorier och metoder 1 ([2PT115](#)). Utbildningen startar med andra ord med en genomgång av området vuxenpsykiatri och psykoterapi med ett särskilt fokus på generella principer för psykologiskt behandlingsarbete. Undervisningen tar sitt avstamp i evidensläget för psykoterapi och Socialstyrelsens riktlinjer för behandling av ångest och depression. Därefter görs en genomgång av olika behandlingsmodeller och interventioner som används inom behandling av de vanligaste ångest- och depressionstillstånden. Undervisningen inkluderar även en introduktion till neurologiska förklaringsmodeller och farmakologisk behandling. Studenternas kunskaper examineras främst genom case-metodik samt med skriftlig hemtentamen baserat på kliniska vinjetter. Kunskaperna tillämpas också i arbetet med fallformulering och behandlingsrapporter i patientarbetet under respektive inriktnings kliniska kurs, som löper över hela terminen (KBT: [2PT122](#), SPEC: [2PT124](#)).

Lärandemål som bidrar till examensmålets "*fördjupade kunskaper inom vissa delar av området*" finns exempelvis i den inriktningsgemensamma kursen Psykoterapeutiska teorier och metoder 2 ([2PT119](#)) med lärandemålet "*redogöra för tillämpliga behandlingsprinciper och interventioner, samt kritiskt granska dessa ur ett vetenskapligt perspektiv (t.ex. personlighetssyndrom och beroende)*". Under denna kurs fördjupas studenternas kunskaper om psykoterapeutiska teorier och metoder genom att de tillämpas på mer komplexa tillstånd som framför allt återfinns inom specialiserad vård. Kunskaperna examineras framför allt genom skriftlig tentamen men också genom det kliniska arbetet med VFU-placering på mottagningar specialiserade på komplexa tillstånd, och genom patientarbetet som redovisas och diskuteras med handledare.

Det tredje exemplet avser examensmålets "*insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete*" och flera lärandemål finns i de delvis inriktningsspecifika kurserna

som täcker vetenskapsteori, forsknings- och utvärderingsmetoder i psykoterapi under år 1 (KBT: [2PT131](#), SPEC: [2PT132](#), GEM: [2PT133](#)) och 2 (KBT: [2PT140](#), SPEC: [2PT141](#)). Kurserna omfattar teori- och metodfärdigheter av relevans för aktuella frågeställningar inom ämnesområdet, inklusive att kunna identifiera vetenskapliga kunskapsluckor och behov av fortsatt metodutveckling för att framtida patienter ska få evidensbaserad vård. Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, seminarier och enskilda övningar. I de examinerande PM som studenterna skriver ingår att kunna formulera syften och forskningsfrågeställningar med betydelse för det kliniska fältet.

Examensenkät och kursvärderingar

Studenterna uppnår både bred och djup kunskap och förståelse och känner sig enligt de två senaste årens examensenkäter väl förberedda för att hålla jämna steg med kunskapsutvecklingen inom psykoterapi, se tabell 2.

Tabell 2. Svar på examensenkätens frågor med bäring på examensmålet.

Svarsalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n</i> =6 (40%)	2024 <i>n</i> =10 (50%)
Jag känner mig väl förberedd att samarbeta med andra	5.8	5.9
Jag känner mig väl förberedd att arbeta i interprofessionella team	5.8	5.7
Jag känner mig väl förberedd att arbeta evidensbaserat	5.8	5.8
Jag känner mig väl förberedd att kommunicera muntligt	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd att kommunicera skriftligt	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd att kritiskt granska information	5.5	6.0
Jag känner mig väl förberedd att främja hållbar utveckling	5.3	5.8
Jag känner mig väl förberedd att följa kunskapsutvecklingen	5.5	5.7

På kursvärderingarnas fråga om i vilken grad studenterna instämmer med påståendet att ”Jag bedömer att jag har uppnått kursens alla lärandemål”, svarar studenterna de senaste två läsåren i medeltal 4,1 och 4,2 av 5.

Analys och utvärdering

Kurserna inom programmet täcker kunskapsområdet *kunskap och förståelse inom psykoterapi* på det sätt som behövs för att arbeta som psykoterapeut, och forskningsbaserade kurser ger studenterna en grund till att förstå och tillämpa aktuell forskning och evidensbaserade riktlinjer. Kurserna bygger på varandra med en tydlig progression, som börjar med introduktionsaktiviteter för de olika ämnena, fortsätter med mer teoretiska och praktiska aspekter, för att i slutet av programmet tillämpa och integrera de olika ämnena och metoderna i till exempel inriktningsspecifika fördjupningskurser och examensarbete.

Undervisningsaktiviteterna varierar och blir alltmer avancerade under de senare terminerna. När kursernas mål analyseras mot det aktuella examensmålet är det tydligt att en progression löper genom hela programmet. Progressionen synliggörs i många fall i de lärandemål som i kursplanen anges i punktform (numrerade i mappningsbilagan). I flera kurser, i synnerhet de kliniska, framgår och specificeras dock istället studenternas förväntade progression i vad som kan beskrivas som övergripande målformuleringar för kursen, som i samtliga kursplaner utom två föregår punktlistan med lärandemål. Lärandemålen i punktform kan i stor utsträckning sammanfalla mellan år 1, 2 och 3, men av den inledande övergripande målformuleringen är det tydligt att sammanhanget i

vilket studenten ska verka och examineras, innebär en ökad komplexitet och svårighetsgrad i förhållande till föregående kurs.

Styrkor

Lärandemålen undervisas och examineras genom konstruktiv anpassning och utveckling genom hela programmet. Programmets små studentgrupper är här en styrka, då det verkligen möjliggör anpassning och närmare samarbete med studenterna i utformningen av undervisningen.

Utmaningar

Den typ av målformuleringar som ovan har refererats till som övergripande mål i kursplanerna, är formulerade i sammansatta meningar som har fördelen att de på ett användbart sätt synliggör sammanhanget, och/ eller ger en bild av hur de sedan ”punktade” lärandemålen hänger ihop. Dessa mål låter sig därför inte ”mappas” eller ”delas upp” på riktigt samma sätt som de lärandemål som anges i punktform, vilket gjorde att de först missades att synliggöras i vår egen mappning. Eftersom ingen tvekan finns gällande examinationer i förhållande till kursens mål (formulerade övergripande såväl som i lärandemålen i punktform), är detta idag mest ett administrativt problem i en excelfil. I ett kommande arbete med framtagande av nya kursplaner kommer vi oavsett vilket att se över samtliga kursplaneformuleringar gällande mål, och då också fundera över eventuella behov av förtydliganden, så att graden av komplexiteten framgår även i lärandemålen i punktform (för exempel, se [2PT137](#)).

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Hög formell kompetens i lärlaget gällande kärnämnet psykoterapi
- En bredd i de intresseområden som lärlaget beforskar
- En stor variation i lärandeaktiviteter borgar för att studenterna ges goda förutsättningar för att nå kunskaps- och förståelsemålen
- Undervisning sker på olika nivåer från övergripande teori till specifika kunskapsområden till en individuell fördjupning via examensarbetet, vilket ger förutsättningar för adekvat fördjupning inom delar av kärnämnet
- Praktiken löper parallellt och särskilt fokus ligger på att klientärenden ska spegla kunskaper som förmedlas på utbildningen vid olika tidpunkter, vilket främjar förståelse.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Fler konkreta lärandemål inom flera kurser
Det komplexa examensmålet ”*Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som en betydande grad av fördjupning inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete*” kan operationaliseras och brytas ner i fler konkreta lärandemål inom flera kurser.
- Snäv syn på progression
Programmet i sin helhet ligger på avancerad nivå, varför formuleringar i lärandemålen som berör fördjupade kunskaper på avancerad nivå kan beaktas tydligare då man skapar progression över kurser. Under utbildningen betonas ökad ärendekomplexitet som ett naturligt område för progression på utbildningen.

Bedömargruppen föreslår att även nivåer och typ av kunskaper (övergripande till fördjupade) förekommer tydligare då man skapar progression över utbildningens olika kurser.

- Utbildningens profil och faktiska innehåll

Det ter sig som att mer beteendearieterade terapiformer betonas framför informationsprocessparadigmet. Detta är inte tydligt i de beskrivningar av innehållet som finns t.ex. i kursplaner. Om avsikten är att ha en mer beteendearieterad utbildning, bör detta tydligt framgå för den student som avser söka utbildning, t.ex. i informationsmaterial och utbildningsbeskrivningar.

Lärandemålen är liknande över åren 1, 2 och 3. I programmets redogörelse noteras detta, och motiveras av att ledtrådar finns i den inledande övergripande målformuleringen om ökad komplexitet och svårighetsgrad i förhållande till föregående kurs. Här skulle kursplanerna vinna på att explicitgöra progression avseende lärandemålen på kursnivå. Vidare gällande kunskap och förståelse, så är många mål i kursplanerna formulerade på en hög abstraktionsnivå. Kursplanens lärandemål skulle vinna på att brytas ner till mer konkreta mål. Så kallad "alignment" mellan examinationer, lärandeaktiviteter och kursmål kan stärkas genom att kursmålen arbetas igenom och att det där tydligare framkommer vad som förväntas av studenten vid examinationstillfället.

- Salstentor saknas

Utifrån en hierarkisk beskrivning av lärandemål kan detta anses vara nivå 1 ("Har den studerande tagit till sig relevant kunskap?"). På denna nivå kontrolleras primärt faktakunskaper och "salstentamina" kan då vara en passande examinationsform.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är studenternas goda möjligheter till involvering i forskning samt tillgången till kliniskt och vetenskapligt aktiva lärare. Bredden i lärolagets intresseområden ger goda möjligheter till breddning och fördjupning.

2.1.2 Bedömningsgrund måluppfyllelse, kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

Visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoteraeutiska behandlingsprogram inom ett av områdena individual-, grupp- eller familjeterapi.

Programmets redogörelse

I den bifogade kartläggningen av examensmål och lärandemål framgår att flera kurser innehåller minst ett mål som bidrar till måluppfyllelse av det komplexa examensmålet ”Visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoteraeutiska behandlingsprogram inom ett av områdena individual-, grupp- eller familjeterapi”. De flesta av programmets kurser täcker in lärandemål med tillhörande lärandeaktiviteter och examinationer som motsvarar detta mål, men ur olika synvinklar och med olika grad av komplexitet. Nedan redogörs för några exempel på hur kurser bidrar till måluppfyllelse i examensmålets olika delar.

Under de inriktningsspecifika kliniska kurserna år 1-3 genomför studenterna bedömningar under handledning inom ramen för sin VFU-placering. Detta innefattar diagnostisering, fallkonceptualisering, behandlingsplanering samt etablering av en plan för att kontinuerligt följa och utvärdera behandlingsprogressen. Om patienten bedöms vara lämplig för utbildningsterapi, inleds behandlingen i samråd med handledare. Tonvikt ligger då på val av behandlingsmål och interventioner, samt att värdera och ta ställning till lämpliga evidensbaserade behandlingar. Vikt läggs också vid att på ett fördjupat sätt integrera fallformuleringar i psykoterapin vid samsjuklighet och att löpande utvärdera och revidera dem i syfte att nå behandlingsmålen, samt att kritiskt granska och utvärdera behandlingen. En utförlig utvärdering av behandlingens och bedömningens genomförande och utfall görs i de examinerande behandlingsrapporterna som lämnas in i slutet av läsåret.

Under programmets år 1 finns i den gemensamma kursen Psykoteraeutiska teorier och metoder 1 ([2PT115](#)) lärandemålet att ”operationalisera psykiskt lidande och problem, formulera och prioritera konkreta och mätbara behandlingsmål samt upprätta behandlingsplan med beaktande av aktuell evidensbas”, vilket i motsvarande kurs år 2 ([2PT119](#)) följs av målet att ”operationalisera psykiskt lidande, utforma fallformulering samt formulera konkreta och mätbara behandlingsmål”. I de inriktningsspecifika kliniska kurserna år 3, följs detta vidare av lärandemålen att ”genomföra beteendeanalys och/ eller fallkonceptualisering, formulera arbetshypoteser och utifrån det arbetet planera behandlingsinterventioner i samarbete med patienten” (KBT: [2PT135](#)) respektive att ”självständigt genomföra diagnostiska bedömningar och när så är lämpligt genomföra diagnostiska intervjuer med beaktande av psykologiska och psykosociala aspekters betydelse för behandlingsplaneringen” (SPEC: [2PT134](#)). Såsom redogjorts för ovan, apropå Bedömningsgrund [Måluppfyllelse - Kunskapsformen kunskap och förståelse](#) (se där rubriken Analys och utvärdering), sker progressionen framför allt i att de färdigheter och förmågor som beskrivs i lärandemålen, ska tillämpas

i mer komplexa patientärenden och med ökad grad av självständighet, snarare än en progress i färdigheternas och förmågornas art.

Lärandemål relaterade till utvärdering av psykoterapeutiska behandlingsprogram finns i samtliga kliniska kurser oavsett inriktning. Lärandemålet att *"följa behandlingsplanen, kritiskt analysera utfallet samt revidera den vid behov, i syfte att bättre nå behandlingsmålen"* anges med lika eller likartade skrivningar i de alla, och progressionen ligger återigen främst i form av tillämpning på mer komplexa patientärenden. I KBT-inriktningens första kurs ([2PT122](#)) finns även det mer specifika målet att *"redogöra för psykometriska aspekter av betydelse vid mätning av psykologiska fenomen och ta i beaktande betydelsen av att kontinuerligt mäta och utvärdera den psykoterapeutiska behandlingen"*.

Examensenkät och kursvärderingar

Studenterna förefaller enligt examensenkäten nöjda och uppger känna sig väl förberedda inom de olika aspekterna av detta nationella mål när de tar examen, se tabell 3.

Tabell 3. Svar på examensenkätens frågor med bäring på examensmålet.

Svarsalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n</i> =6 (40%)	2024 <i>n</i> =10 (50%)
Jag känner mig väl förberedd att arbeta evidensbaserat	5.8	5.8
Jag känner mig väl förberedd att kommunicera muntligt	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd att kommunicera skriftligt	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd att kritiskt granska information	5.5	6.0
Jag känner mig väl förberedd att använda vetenskapliga metoder	5.5	5.9
Jag känner mig väl förberedd att följa kunskapsutvecklingen	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd att tillämpa praktiska färdigheter	5.8	5.7

Resultatet på kursvärderingarnas fråga om i vilken utsträckning som studenterna instämmer med påståendet "Jag uppfattar att jag genom denna kurs utvecklat värdefulla kunskaper/färdigheter" uppvisar de två senaste läsåren ett medelvärde på 4,2 och 4,3 av 5.

Analys och utvärdering

Det finns kurser över alla tre åren där studenterna tränar de olika delarna av examensmålet med progression. I samtliga kurser som refererats till är det i formulerandet av ramen och sammanhanget – mer komplexa patientärenden – som progressionen uttrycks, snarare än i kursplanens lärandemål formulerade i punktform.

Programmets unika upplägg med att under de kliniska kurserna erbjuda studenterna VFU-placeringar, har haft fördelen att studenternas patienter kan väljas med stor omsorg, och därigenom säkra utveckling och progression i studentens lärande gällande det aktuella examensmålet på ett nära nog ultimt sätt. Denna skillnad gentemot övriga psykoterapeutprogram är dock inte enbart till KI:s fördel, och programmet har uppfattat att det finns ett önskemål från Regionen, studenter och presumtiva studenter om en ökad flexibilitet gällande VFU:n. Utöver den konjunkturkänslighet som redan nämnts i den inledande redogörelsen för programmet, har flera intresserade potentiella studenter också berättat att de tappar mycket i inkomst på KI:s program jämfört med andra, och att de inte får ihop sitt livspussel med att pendla till Stockholm två dagar per vecka.

Sammantaget är därför bedömningen att det nuvarande upplägget för patientarbetet med VFU i Stockholm genom KI, är den enskilt främsta orsaken till programmets låga söktryck.

Styrkor

Det finns många lärandemål i kurser där studenterna tränar de olika delarna av det nationella målet med progression över år 1-3, och upplägget med VFU är genomgående mycket uppskattat av de som trots den extra veckodagen valt att gå KI:s program.

Utmaningar

Detta är ett komplext mål där delar täcks av många kursers lärandemål som kräver noggrann synkning och ett stort samarbete mellan kurser för att nås.

Trots att programmets VFU på sitt sätt har flera stora fördelar, ser vi att formerna för studenternas patientarbete behöver förändras, i syfte att öka söktrycket, bredda det geografiska upptagningsområdet, och genom detta bibehålla kvalitet och kostnadseffektivitet även på lång sikt.

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Varierande examinationsformer
Färdigheter och förmågor examineras på ett flertal kurser. Här finns för ändamålet lämpliga läraaktiviteter och examinationsformer, t.ex. Videoinspelat patientarbete som värderas av erfarna psykoterapeuter samt rollspel, där färdigheter kan uppvisas.
- VFU
Den verksamhetsförlagda praktiken är ett mycket lovvärt initiativ för examination av kliniska färdigheter. Ett upplägg med många förtjänster och som är unikt för aktuell utbildning. Exempelvis ger VFU:n goda förutsättningar att gradvis öka komplexiteten i patientfallen.
- Ambitiös bearbetning av examensmålet
Det komplexa examensmålet ”*Visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoterapeutiska behandlingsprogram inom ett av områdena individual-, grupp- eller familjeterapi*”, operationaliseras och bryts ner i ett flertal konkreta lärandemål inom flera kurser.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Kursplanerna
Kursplanerna går ofta över flera terminer och har en struktur där den huvudsakliga indelningsgrunden är tillämpning av psykoterapeutiska teorier och färdigheter/metoder vid olika syndrom. Många lärosäten har gått mot mer specifika kursplaner och som inte sträcker sig över flera terminer. Exempelvis skulle kurserna Psykoterapeutiska teorier och metoder, 1 - 3 kunna få mer specifikt

innehåll och delas upp i flera kurser uppdelade på tydliga kompetensdomäner inom KBT. Förslagsvis med inspiration ifrån brittiska IAPT-projektet men med tillägg av kompetens i transdiagnostisk och processbaserad KBT.

Se länk: https://www.ucl.ac.uk/pals/sites/pals/files/cbt_competences_map.pdf

En tidig kurs som berör grundläggande färdigheter i KBT kan då ha lärandemål specifikt kopplade till den kompetensdomänen, senare kurser kring psykoterapimetoder kan ha lärandemål för den domänen, osv. Syndromspecifika tillämpningar blir då en bland flera kompetensdomäner som lyfts.

- Synliggörande av lärandeaktiviteter
Olika lärandeaktiviteter som idag finns kan även synliggöras bättre via kursplanernas lärandemål. Det framgår av självvärderingen att utbildningsledningen har en god insikt om behovet av att ta fram nya kursplaner.
- Avsaknad av lärandemål avseende sårbarhetsfaktorer
En vanlig skrivning i kursplanerna rörande färdighet och förmågor är att ”genomföra interventioner som syftar till att påverka centrala vidmakthållande processer” (Kurs: Psykoterapeutiska teorier och metoder I-II). Även om det centrala ofta är att påverka vidmakthållande processer saknar vi lärandemål kring att påverka centrala sårbarhetsfaktorer.
- Snäv ansats avseende examinationsformer av färdigheter
Vad gäller psykoterapeutiska färdigheter (aktuell bedömningsgrund) är inom KBT en vanlig examinationsform standardiserade videoinspelade rollspel som bedöms av lärare. Bedömningen sker ofta i gruppformat men med efterföljande skriftlig individuell återkoppling till studenten [e.g. Lines et al. (2019). Evaluating CBT clinical competence with standardized role plays and patient therapy sessions. Cognitive Therapy and Research, 43, 959 – 970]. På utbildningen förekommer dock den formen av examination enbart för en färdighet (Motiverande samtal). Önskvärt är att examinationsformen breddas till fler färdigheter (kognitiva tekniker, beteendexperiment, exponering, problemlösning etc.).
- Balansen mellan olika former av samtalsmetodik
Vi noterar det stora utrymme som samtalsmetodiken MI tilldelas på KBT-inriktningen. Ett fokus som torde tränga undan annan samtalsmetodik med större relevans för KBT, i synnerhet Sokratisk dialog/samtalskonst. En färdighet som enligt olika undersökningar anses vara den svåraste KBT-kompetensen att lära sig för studenter och som i litteraturen beskrivs som ”the corner stone of CBT”. Vi rekommenderar att ledningen ser över balansen i utbildningen mellan olika former av samtalsfärdigheter.
- Balansen mellan olika terapiformer inom KBT-fältet
En bild som underlaget ger är att inom fältet kognitiva och beteendearterade terapier finns en viss slagsida i undervisningen mot färdigheter inom mer beteendearterade terapiformer. Exempelvis vid undervisning i psykoterapeutisk behandling av depression betonas mer beteendeaktivering än kognitiv terapi (kombinationen av beteendetekniker och kognitiva tekniker). Eller vid undervisning om behandling av PTSD lyfts Prolonged Exposure och inte kognitiv terapi enligt Ehlers/Clark. Om valet är att i undervisningen fokusera mer på beteendearterade terapiformer rekommenderar vi att den profilen görs tydligare i informationsmaterial om utbildningen. Sökande till psykoterapeutprogrammet kan då göra ett mer informerat val av utbildningsort vid sin ansökan. Om det inte är ett medvetet val - utan avsikten är att belysa olika evidensbaserade terapiformer inom

fältet i lika hög utsträckning - kan det vara lämpligt att se över balansen mellan olika evidensbaserade KBT-terapi i undervisningen.

- Progression av psykoterapeutiska färdigheter

Utbildningens progression inom aktuell bedömningsgrund (psykoterapeutisk färdighetsutveckling) säkerställs huvudsakligen genom att tillämpningen av KBT sker på alltmer komplexa patientfall ("sker progressionen framför allt i de färdigheter och förmågor som beskrivs i lärandemålen, ska tillämpas i mer komplexa patientärenden...snarare än en progression i färdigheternas och förmågornas art"). Detta är med all säkerhet en viktig aspekt av progression men vi ser det som viktigt att progression ses bredare än tillämpning av psykoterapeutiska färdigheter på alltmer komplexa fall. Att progressionen även kan innebära att tillämpa psykoterapeutiska färdigheter med ökad grad av förfining för patienter med ungefärligen samma komplexitetsnivå. Progression säkerställs då exempelvis genom högre skattningar på adherenceskalor som ACCS (Assesment of Core CBT Skills). I skalan skattas studentens förmåga att tillämpa t.ex. olika basfärdigheter på en skala från "limited" över "basic" till "Good" och slutligen "advanced" med detaljerade beskrivningar för respektive nivå. Ett sådant ramverk tillåter progression även över utvecklingen av s.k. *core skills*. Ett möjligt utvecklingsområde vore att bredd och grader av färdigheter får större plats vid examinationer och bedömning av studentens progression.

- VFU – träning av praktiska färdigheter i klinisk miljö

Upplägget av VFU påverkar många bedömningsområden och synpunkter kring den återkommer därför. Med nuvarande utformning (se tidigare punkter) utnyttjas inte praktikplatsens stora potential till klinisk färdighetsträning.

- Examination av behandlingsrapporter

Behandlingsrapporterna examineras - men som vi uppfattar det av samma person som handlett studenten under det psykoterapeutiska arbetet. Önskvärt vore att behandlingsrapporterna examinerades av annan person/handledare och vid speciella behandlingseminarier där studenten får presentera och "försvara" sitt arbete och där även andra studenter än de i handledningsgruppen närvarar och får "opponera" på arbetet enligt utarbetade instruktioner.

- Fördjupningskurser inom SPEC-inriktningen tar utrymme från centrala kurser i psykoterapi

Av underlaget framgår att SPEC-inriktningen har kurser om organisationspsykologi, ledarskap och verksamhetshandledning. Utrymme för dessa inslag erhålls genom att studenterna inte behöver följa vissa kurser i psykoterapi som ingår på KBT-inriktningen, t.ex. om samtalsmetodik (motiverande samtal) samt KBT-tillämpningar vid neuropsykiatrisk problematik. De ämnen som SPEC-inriktningen har kurser inom istället är av mindre direkt relevans för psykoterapeutisk yrkesverksamhet. Kunskapsmassan går inte heller att enkelt koppla till högskoleförordningens skrivning rörande examensmål för psykoterapeutprogrammet. SPEC-inriktningen går därmed miste om centrala kunskaper inom psykoterapi som enbart tillhandahålls studenterna på KBT-inriktningen. Vid den planerade revisionen av psykoterapeutprogrammet rekommenderar vi att SPEC-inriktningens läromoment för att erhålla specialistkompetens ändras till att utgöra tillägg inom kurser - inte ersätta centrala kurser. Ett upplägg som är i linje med det som finns vid andra lärosäten där psykologer erhåller Specialistkompetens inom ramen för psykoterapeutprogrammet.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmets **KBT-inriktning uppfyller** kraven i bedömningsgrunden och att **SPEC-inriktningen uppfyller till viss del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till skillnad i bedömning grundar sig i att inom SPEC-inriktningen vissa centrala utbildningsinslag kopplat till psykoterapeutiska färdigheter utgår och används till för SPEC-inriktningens inslag som ej uttalat berör psykoterapi.

I övrigt finns många goda ansatser inom båda inriktningarna med träning av färdigheter över alla tre åren även om en rad förbättringsområden finns.

2.1.3 Bedömningsgrund måluppfyllelse, kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

Visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

Programmets redogörelse

Kurserna i detta program omfattar flera lärandemål och undervisningsaktiviteter som täcker olika aspekter av att göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna. I de gemensamma kurserna Psykoterapeutiska teorier och metoder 1 och 2 under år 1 ([2PT115](#)) och år 2 ([2PT119](#)) återkommer lärandemål med formuleringen att *"reflektera kring faktorer som kan påverka genomförandet av behandling så att en patient inte diskrimineras utifrån diskrimineringsgrunderna"*. Under motsvarande kurs år 3 ([2PT138](#)) återkommer lärandemål med formuleringarna *"argumentera för olika behandlingsprinciper utifrån rådande evidens"* och *"föra etiska resonemang om samhällsnormer, existentiella val och normalitetsbegreppet: hur eget agerande både kan styras av och påverka dessa, samt hur patienter kan påverkas av dem"*. Examination sker framför allt genom skriftlig examination.

Under de kliniska kurserna för respektive inriktning år 1, 2 och 3 (KBT: [2PT122](#), [2PT123](#), och [2PT135](#), SPEC: [2PT124](#), [2PT125](#) och [2PT134](#)) återkommer framför allt två lärandemål med relevans för detta område, att *"reflektera över mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning och behandling"*, och att *"granska egna värderingar som kan påverka yrkesutövandet som psykoterapeut så att ingen diskrimineras p.g.a. av könstillhörighet, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuella läggning eller funktionsvariation."* Målen formuleras likartat i de olika kursplanerna, men ska tillämpas med stigande grad av komplexitet i patientarbetet. Examination sker framför allt genom granskning av klientarbetet, fallkonceptualisering och behandlingsrapporter där dessa aspekter ska presenteras och analyseras av studenten. Frågor från kulturformuleringsintervjun har lagts till i fallkonceptualiseringarna, för att säkerställa att studenterna reflekterar över kulturella skillnader mellan sig själva och patienten de möter.

När det gäller progressionen i lärandet för det aktuella examensmålet ingår bedömningar i kursens lärandemål redan under det första året, och med högre komplexitet och mer individuella uppgifter under det andra och tredje året. Samhälleliga och etiska bedömningar introduceras till viss del i kursmålen för kurserna under andra och tredje terminen.

Examensenkät

Avgångsstudenterna känner sig enligt examensenkäten väl förberedda för att hantera etiska överväganden, med resultatet 4,5 (2024) och 5,0 (2023) på en 6-gradig skala.

Analys och utvärdering

Kartläggningen av lärandemål visar att alla de tre bedömningsområdena (vetenskapliga, samhälleliga och etiska) i det nationella målet ”*Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete*” täcks av lärandemål i programmets kurser.

Programmet innehåller alltså alla delar av detta examensmål i många kurser, och hela målet täcks av flera mål som examineras i skriftliga tentamen och patientarbete. Det finns en progression av kursmål genom hela programmet, och/ men progressionen är återigen framför allt formulerad som att graden av komplexitet i patientarbetet ökar.

Vi ser att det finns en viss otydlighet i att lärandemålet i punktlistan beskriver patientkontakten (t ex: *med viss självständighet analysera och tillämpa mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning och behandling*) medan den övergripande målformuleringen fokuserar på åtgärder och bedömning (*genomföra diagnostiska intervjuer, göra diagnostisk kartläggning och utveckla förmåga att bedöma patienternas behov av och möjlighet att tillgodogöra sig behandling med kognitiv beteendeterapi*) (exempel från KBT-inriktningens kliniska kurs 2, [2PT123](#)). Det är med andra ord oklart om exakt samma mål avses eller om det finns aspekter av det övergripande målet som inte täcks av lärandemål i punktform.

Styrkor

Det finns många lärandemål i flera av kurserna som täcker in aspekter av detta mål. Sammantaget är målet väl täckt och det finns en progression i studenternas lärande genom hela programmet. Studenterna känner sig väl förberedda för att hantera etiska överväganden. De små studentgrupperna utgör överlag en fördel då det möjliggör anpassning och närmare samarbete kring genomförandet av undervisningen.

Utmaningar

Att åtgärdsbedömningar ska göras utifrån en bredare spektrum än bara vårdbehov kan förtydligas i lärandemålen.

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Mångfaldsaspekter och diskriminering tas fram i flera kurser
Mångfaldsaspekter och diskriminering tas fram i flera kurser (både teori och metod samt psykoterapeutisk klinik) och genom hela utbildningen. De är väl inarbetade i utbildningen då de genomlysas löpande i klientarbete och behandlingsrapporter, vilket ger goda förutsättningar för att arbeta in dessa aspekter vid ökad grad av ärendekomplexitet.
- Reflektion kring egna värderingar har en framskjuten roll i utbildningen
Det är också en styrka att man explicit genom hela utbildningen har lärandemål som rör förmågan hos studenten att reflektera kring sina egna värderingar så som de kommer till uttryck i samspelet med klienten.

Förbättringsområden:

Bedömgargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Brist på betoning av biopsykosociala perspektivet
Möjligen finns en betoning på samhälleliga och etiska aspekter, där vetenskapliga såsom det bio-psykosociala perspektivet inte lika tydligt betonas. Detta perspektiv korresponderar med målet ”visa förmåga att med en helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar”. Mycket KBT-litteratur lyfter idag det biopsykosociala perspektivet vilket innebär en helhetssyn på människan.
- Få lärandemål kring använda/tillämpa/uppvisa
Överväg att införa fler lärandemål som rör förmåga att *använda sig av, tillämpa och uppvisa* kunskaper om hur mångfald och diskriminering influerar bedrivandet av psykoterapi. Det tycks finnas en slagsida mot lärandemål som berör förmåga att "reflektera" över hur mångfald och diskriminering influerar åtgärdsbedömningar inom psykoterapi. Först under sista året av utbildningen examineras färdighet/förmåga (att föra etiska resonemang) genom en skriftlig examen på metodkursen, även om studenten redan tidigare ska ha uppvisat förmåga att granska egna värderingar i det handledda klientarbetet.

Möjligen hade utbildningen vunnit på att föra fram lärandemål kring visande av färdigheter vid åtgärdsbedömningar samt mer redogörande mål kring de olika teoretiska ramverk som ger förutsättningar för värdering genom kunskap och förståelse.

- Fler aspekter av progression bör beröras
I programmets redogörelse och analys framhålls att "progressionen är återigen framför allt formulerad som att graden av komplexitet i patientarbetet ökar". Bedömgargruppen håller med om att detta är en svaghet, där man bör fundera över om progression inom lärandemålen tre kategorier kan beskrivas på fler sätt.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömgargruppens bedömning att programmet **uppfyller till stor del** kraven i bedömningsgrunden. Motivering till bedömningen är att läraaktiviteter rörande mångfaldsaspekter, diskriminering samt reflektioner kring egna värderingar förekommer genom hela utbildningen. Dock kan progression beröras tydligare i lärandemålen.

2.1.4 Bedömningsgrund måluppfyllelse, lokalt mål

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – lokalt mål

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda lokala målen.

Mål

Visa fördjupad förmåga att vid bedömnings och behandlingsarbete samarbeta med andra yrkeskategorier inom psykiatrisk vård.

Programmets redogörelse

Det lokala examensmålet om fördjupad förmåga att vid bedömnings- och behandlingsarbete samarbeta med andra yrkeskategorier inom psykiatrisk vård, reflekteras bäst i följande lärandemål från de kliniska kurserna på år 2-3 (KBT: <https://utbildning.ki.se/course-syllabus/2PT122> [2PT123](#), och [2PT135](#), SPEC: [2PT125](#) och [2PT134](#)): “Samarbeta, formulera relevanta frågor och föra dialog med psykoterapihandledare, kollegor och medstudenter samt på ett strukturerat sätt presentera relevant kliniskt material och problemställningar”. Detta mål återfinns med varierande formuleringar under dessa år och kurser och progressionen består i att studenten ska uppvisa denna förmåga i samband med alltmer komplexa patientärenden. Fördjupningen avspeglas också i målens progress om ökad kunskap och insikt i sina egna begränsningar, förståelse för andra professioners kompetenser och mervärdet av andra perspektiv och insatser för patienter med komplex problematik. VFU innebär i sig en studiesituation med mycket kontakt med teamlärare (kliniker anställda vid enheten), läkare och andra behandlare i det psykiatriska teamet, vilket utvecklar studenternas interprofessionella kompetens och förmåga att samarbeta med andra yrkeskategorier vid bedömnings- och behandlingsarbete. Examination sker främst genom handledning, grupparbeten och seminarier.

Examensmålet avspeglas också i SPEC-inriktningens introduktionskurs år 1 ([2PT120](#)) där studenten ska *tillämpa organisations- och professionsteori i analys av specialistpsykologers och psykoterapeuters verksamheter, samt utifrån dessa perspektiv reflektera kring samverkan mellan olika professioner*, liksom i lärandemålet att *genomföra handledning och/eller konsultation med individer eller grupper gällande kliniska frågeställningar och psykologisk behandling* i inriktningens fördjupningskurs år 3 ([2PT136](#)), som examineras genom eget skriftligt arbete, analys och diskussioner.

Studenterna vid KI:s psykoterapeutprogram har sin grundprofession inom olika människovårdande yrken, och samtliga har redan innan sina studier vid vårt program arbetat med psykoterapi under handledning av legitimerad psykoterapeut.¹ Under programmets gång fortsätter också studenterna att tjänstgöra på deltid på sina arbetsplatser, med psykoterapeutiska arbetsuppgifter inom psykiatrisk vård eller motsvarande. Inom programmets KBT-inriktning utbyts erfarenheter och samarbetar studenter med olika bakgrund löpande under exempelvis seminarier och handledning, men också spontant och informellt. Sannolikt bidrar den blandade studentgruppen i sig på nämnda vis till att studenterna får en ökad kunskap om och förståelse för olika yrkeskategorier inom psykiatrisk vård, och uppfyllelse av det aktuella examensmålet. Studenterna vid SPEC-inriktningen är samtliga psykologer, vilket inte medger samma grad av interprofessionellt erfarenhetsutbyte inom studentgruppen som sådan. Genom de gemensamma kurserna Psykoterapeutiska teorier och metoder under år 1-3 ([2PT115](#),

¹ Kravet anses uppfyllt för specialitälkare i psykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri

[2PT119](#) och [2PT138](#)), ges dock tillfällen för sådant spontant erfarenhetsutbyte även mellan studenterna på de olika inriktningarna, i undervisningssituationer såsom verkstäder och seminarier.

För resultat från examensenkät, se tabell 10 i programmets redovisning om den bredare Bedömningsgrunden [Interprofessionell kompetens](#).

Analys och utvärdering

Det aktuella examensmålet täcks väl in av lärandemål i kursplaner genom utbildningens samtliga år, med fokus på de kliniska kurserna med VFU. De enskilda lärandemålen är dock bredare formulerade (exempelvis att *”samarbeta, formulera relevanta frågor och föra dialog med psykiater, handledare, kollegor och medstudenter samt på ett strukturerat sätt presentera relevant kliniskt material och problemställningar”*).

Studentens samarbetsförmåga med andra än handledare och teamlärare examineras inte uttalat i sig, utan mer implicit genom examinationen av lärandemålet i sin helhet. Först om samarbetsproblem skulle uppstå, blir det tydligt att studentens (bristande) förmåga till samarbete examineras löpande.

I intervjuer med lärare och i den mappning som under hösten gjorts av hela programmet, framkommer att aktiviteter kopplade till interprofessionellt lärande och samarbete med andra yrkeskategorier inom psykiatrisk vård, ofta sker spontant i studentgruppen, i undervisningssituationen eller under VFU. Många aktiviteter syns inte heller i lärandemål och lärandeaktiviteter, bland annat på grund av detta.

Styrkor

Förmågan att i bedömnings- och behandlingsarbete samarbeta med handledare och andra yrkeskategorier är central för studentens och sedermera psykoterapeutens roll i vården. Lärandemål och aktiviteter på olika kurser genom hela programmet syftar alla, om än ibland indirekt, till måluppfyllelse av det aktuella examensmålet, och studenterna känner vid tiden för examen sig väl förberedda för att samarbeta med annan vårdpersonal. Studentgrupper med olika yrkesbakgrund skapar tillfällen till spontant och informellt erfarenhetsutbyte, vilket indirekt får antas bidra till måluppfyllelse.

Utmaningar

Det är möjligt att vissa av de aktiviteter som idag sker kan och bör synliggöras bättre i kursplaners lärandemål och lärandeaktiviteter. Studentens samarbetsförmåga med andra yrkeskategorier examineras idag inte uttalat i sig, utan mer implicit genom examinationen av mer komplexa lärandemål i sin helhet. Examensmålets formulering med *”andra yrkeskategorier”* återspeglas heller inte ordagrant i kursplanernas lärandemål, som dock ofta anger *”kollegor”*, och progressionen är på samma sätt som tidigare konstaterats apropå andra mål, inte alltid tydlig i de punktlistade lärandemålen om än i kursplanens övergripande målformuleringar. Vi tar med oss dessa insikter i vårt kommande arbete med nya kursplaner, för att på lämpligt sätt förtydliga vikten av det interprofessionella samarbetet och progressionen i detta.

Bedömgrensens bedömning

Styrkor:

Bedömgrensen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömgrensen:

- Kontakt med andra professioner

Det är en styrka att studenterna i stor utsträckning spontant exponeras för en mångfald av vårdyrken inom utbildningen, då en av studentgrupperna (KBT-inriktningen) har blandade grundyrken. I handledningen integreras denna exponering även i utbildningen mer formellt.

- Kliniknära VFU

Det är också en styrka att studenternas VFU ligger ute på klinik där samspel med andra yrkesgrupper förekommer på ett naturligt sätt. Behovet av samordning med andra yrkesgrupper tenderar dessutom att öka med komplexiteten i ärendena, där utbildningen har en tydlig progression från enklare ångest och depressionsbehandlingar till mer komplex problematik. Således finns rikliga tillfällen till läraaktiviteter syftande till att stärka studentens förmåga att samverka i det mångprofessionella vårdssystemet, i olika former och sammanhang.

- Övriga styrkor

- Gemensamma kurser mellan SPEC- och KBT-inriktningarna bidrar till interprofessionellt lärande, trots att SPEC-inriktningen endast har psykologstudenter.
- Examensmålet reflekteras genom flera kursers lärandemål, exempelvis att studenterna ska samarbeta, formulera relevanta frågor och föra dialog med olika professioner.
- Studenterna upplever sig väl förberedda för att samarbeta med andra yrkeskategorier vid examen.
- Ledningen visar en god förståelse för olika förbättringsområden vilket genomsyrar hela självvärderingen.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Handledningen som en arena för utveckling av samarbetet med andra yrkeskategorier

Vi ser det som en brist att studenterna inom inriktningen SPEC har handledningsgrupper där samtliga är psykologer. En viktig del i lärandet går därmed förlorad – hur andra yrkeskategorier (sjuksköterskor, läkare/psykiater, socionomer) kan bidra med viktiga aspekter och ett biopsykosocialt perspektiv i behandlingsarbetet. En rekommendation är att andra forum på utbildningen än handledningen, exempelvis yrkesspecifika professionskollegium, används för att lyfta yrkesspecifika frågeställningar.

KBT-inriktningen har i viss utsträckning blandade yrkesgrupper – men även de går miste om en viktig del i lärandet beträffande samarbete med andra yrkeskategorier när psykologer inte ingår i grupperna.

- Risk med att luta sig mot spontana läraaktiviteter

Självvärderingen menar att det faktum att handledningsgrupperna är blandade (KBT-inriktningen) gör att det naturligt och spontant uppstår lämpliga läraaktiviteter. Det är dock inte en självklarhet då studenterna på utbildningen främst agerar utifrån psykoterapeutrollen. Specifika läraaktiviteter och examinationer inom handledningen kan utvecklas med syftet att öka förmågan till samarbete med andra yrkeskategorier.

- VFU-placeringen

VFU har förutsättningar att vara en central plats för tvärprofessionellt samarbete och därmed utveckla förmågan att samarbeta med andra yrkeskategorier. En bild som underlaget ger är dock att den möjligheten inte till fullo tillvaratas. Bedömargruppen får bilden att studenterna enbart går till VFU-placeringen ”på besök” för två terapiesamtal och sedan avviker. Ett förbättringsområde är därför att arbeta fram både läraaktiviteter och examinationer inom ramen för VFU, där man

säkerställer att det lokala målet berörs. Där kan man också mer specifikt lyfta fram olika yrken och på vad sätt man vill se kunskap, färdighet och förmåga till samarbete. Målen behöver konkretiseras ytterligare så att de på ett tydligt sätt kan återspeglas i undervisningen och dessutom på ett sätt så att progression framgår – från grundläggande samarbete till avancerat interprofessionellt samarbete.

- Examination / kursplaner

Studenternas samarbetsförmåga med andra yrkeskategorier examineras inte explicit. Kursplanerna berör inte samarbete med "andra yrkeskategorier" – utan samarbete med "kollegor".

- Andra kompletterande lokala mål

Vid arbetet med nya kursplaner och ny utbildningsplan rekommenderar vi att ledningen för utbildningen reflekterar över andra möjliga lokala utbildningsmål. Exempelvis ge psykoterapeutiska kunskaper i specifikt kognitiva och beteendeariktade terapier. Eller lärandemål kopplat till den utbildningsmodell som används - Scientist-practitioner modellen. Profilen är även mot KBT-tillämpningar för vuxna i individualformat som vi uppfattar det. Det tycks också vara en lokal prägel att beteendeariktade teorier och metoder betonas. I nuläget framgår inte dessa profileringar i de lokala lärandemålen.

- Synliggörande av lokalt mål

Lokala målet kan tydligare framhållas och arbetas med under fler delar av utbildningen än VFU. Ett lokalt mål bör tydligt genomsyra utbildningen och manifesteras i ett flertal olika sammanhang, lärandeaktiviteter och examinationer. Bedömargruppens upplevelse av hur det lokala målet omsatts, är att det är hårt kopplat till VFU:n, men inte lika tydligt kommer fram i andra delar av utbildningen.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmets **KBT-inriktning uppfyller till stor del** kraven i bedömningsgrunden. **SPEC-inriktningen uppfyller till viss del** kraven i bedömningsgrunden. Självvärderingen visar dock en god insikt om att i kommande kursplanearbete tydligare synliggöra lärandemål och lärandeaktiviteter inom bedömningsgrunden. Motiveringen till den lägre nivån av måluppfyllelse för SPEC-inriktningen grundar sig i bristen på tvärprofessionellt lärande för inriktningen när samtliga deltagare i handledningsgrupperna är psykologer. En brist för båda inriktningarna är även att VFU-placeringen inte fullt ut fungerar som tänkt samt att samarbetsförmåga med andra yrkesgrupper inte explicit examineras. Vidare ter sig inte det lokala målet förankrat fullt ut i lärandemålen.

2.2 Bedömningsgrund Lika villkor

Att integrera lika villkor i samtliga utbildningsnivåer utgör en självklar del i hur KI ska arbeta utifrån gällande lagar och förordningar. Målet med KI:s utbildningar är som uttrycks i Strategi 2030: ”Det ska säkerställas att utbildningarna ger den kunskap om kön, makt och lika villkor som krävs för att ge förutsättningar för jämlik vård och omsorg”.

Lika villkor är ett paraplybegrepp för KI:s arbete för att främja lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter, samt för att motverka all form av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling och exkludering. Lika villkorsområdet inkluderar de sju diskrimineringsgrunder som fastställs i diskrimineringslagen (2008:567): kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning samt ålder. Därtill inkluderas även området socioekonomisk bakgrund i lika villkorsarbetet. Breddat deltagande, dvs studenternas möjligheter att klara av sina studier oavsett sin bakgrund och sina förutsättningar, är även den del av lika villkorsarbetet.

Integreringen av lika villkor i KI:s utbildningar ska ske på tre nivåer:

- Innehåll – som innebär att lika villkor är ett kunskapsområde som lärs ut och examineras.
- Genomförande – som innebär att lika villkor präglar pedagogiken så att undervisningen blir inkluderande och tillgänglig.
- Utformning – som innebär att det finns en struktur för hur och var lika villkor ska integreras, samt att det finns progression.

Bedömningsgrund Lika villkor

Lika villkorsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Programmets redogörelse

Psykiaterprogrammet arbetar med frågor om likabehandling utgår från formuleringarna i Regeringsformen, Hälso- och sjukvårdslagstiftningen och Diskrimineringslagen, utöver FN:s 2030-mål. Att studenter på KI:s psykiaterprogram ska kunna arbeta för dessa mål eftersträvas dels genom i) programmet övergripande upplägg som innebär att våra studenter undervisas i och genomför VIL, med avseende på metoder utvecklade och anpassade för specialistpsykiatriens patienter, dvs en patientpopulation som i många avseenden uppfyller definitionen för funktionsnedsättning, dels genom ii) återkommande undervisningsinslag med examinerande uppgifter under programmet. Nedan beskrivs de senare inslagen.

Programmets upplägg med att både kurserna i psykiaterisk teori och metod och de kliniska kurserna med psykiateri under handledning, successivt och parallellt fokuserar på patientgrupper med alltmer komplexa problem, innebär en komponent i progressionen även gällande likabehandling, då studenterna förväntas utveckla kompetens att agera i enlighet med lagens krav även i dessa kliniskt krävande situationer, se tabell 2 nedan.

Figur 2. Programmets progression avseende likabehandling

År	Undervisningens innehåll	Aktivitet	Examination
År 1	Den statliga värdegrunden, inkl offentligrättsliga principer såsom saklighet, likabehandling och opartiskhet, samt centrala värden och skyddsaspekter så som de är formulerade i lagar och förordningar	Självstudier: inspelade föreläsningar, kurslitteratur, inkl lagtext Undervisning: Föreläsning och seminarium	MCQ-test via studieplattform, muntlig examination av etisk analys av vald problemformulering
	Kulturformuleringsintervjun i DSM, dvs den kulturella kontextens betydelse för individuella uttryck av lidande och vårdbehov	Självstudier: kurslitteratur Undervisning: Seminarium	I klinisk kurs ingår reflektion kring lika villkor samt tillhörighetsaspekter-patient/egen samt /interaktion däremellan.
	Diskriminering: teoretisk definition och processbeskrivning; Vilka risksituationer förekommer/ skulle kunna förekomma, samt hur man arbetar förebyggande mot diskriminering	Självstudier: texter ges av läraren utifrån aktuella frågor Undervisning: Föreläsning	MCQ-test via studieplattform
År 2	Att arbeta med tolk i psykoterapi	Föreläsning	Examineras inte
	Etiska frågor i samband med tvångsvård – vilka mänskliga rättigheter värnas respektive riskeras. Konsekvenser för patienters framtida vårdsökande och samarbete med vården, samt hur patientens grupptillhörighet och bakgrund kan påverka erfarenheten.	Självstudier: lagtext samt aktuella publika fall, inspelade föreläsningar Undervisning: Seminarium	Muntlig examination
	Fördjupad analys av de värden som lyfts fram i professionsetiska skrifter relevanta för professionen, där likabehandling är ett av flera etiska värden som diskuteras	Självstudier: kurslitteratur samt inspelad föreläsning Undervisning: Seminarium	Muntlig examination där professionsetiska föreskrifter granskas.
År 3	Psykoterapi vid komplexa tillstånd	Självstudier: kurslitteratur Undervisning: Case	Identifiera och analysera juridiska och etiska dilemman vid komplex psykiatrisk problematik
	Anamnes, diagnostik och behandlingsgenomförande	Undervisning: Handledning	Reflektion kring likabehandling, nu i relation till patienter med större psykiatriska problem, inkl risk för LPT.

Examensenkät

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på höga värden för hur väl förberedda studenterna känner sig i frågor avseende lika villkor, se tabell 4.

Tabell 4. Svar på examensenkätens frågor om kvalitetsområdet Lika villkor. Svartalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 n=6 (40%)	2024 n=10 (50%)
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbets krav att verka för jämställdhet	5.5	5.2
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbets krav att verka för jämlika rättigheter ur ett HBTQIA+ perspektiv	5.3	5.0
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbets krav att verka för jämlikt bemötande av människor med funktionsvariationer	5.5	5.2
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbets krav att verka för jämlikt bemötande baserat på etnisk bakgrund, religion	5.5	4.9

Analys och utvärdering

Vi har vid programmet ett gediget, genomtänkt arbete med lika villkor. Ett flertal lärandeaktiviteter, undervisnings- och examinationsformer i progression över de tre åren ger studenterna möjlighet till djup och relevant kunskap, färdighet och förmåga att tillämpa dessa kompetenser i sin framtida yrkesverksamhet. Lärande kring likabehandling återkommer i flertalet kurser och ur olika perspektiv, samt följer programmets progression avseende mer komplexa tillstånd.

Styrkor

Lärandemål kring likabehandling finns i flertalet kurser under programmets gång. Programmet har en bredd av undervisningsformer och lärandeaktiviteter som berör likabehandling i vid bemärkelse. Att studentgrupperna är små underlättar i detta fall för lärare att identifiera risker och behov och när så krävs göra anpassningar för att säkerställa lika villkor.

Utmaningar

Lärargruppen har diskuterat och identifierat utvecklingsbehov gällande likabehandling i relation till förutsättningarna för studenternas genomförande av utbildningen. IKT-pedagogerna har påpekat att våra kurswebbar (Canvas) inte motsvarar kraven på god tillgänglighet, vilket vi har initierat ett arbete för att åtgärda. Rutiner för ett strukturerat, dokumenterat förebyggande arbete med aktiva åtgärder gällande studenternas arbetsmiljö [läs: lika villkor] har saknats, och ett institutionsgemensamt arbete med detta inleds under våren 2025.

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Utbildningen har ett flertal utbildningsinslag i form av exempelvis föreläsningar, reflektioner runt ärenden samt självstudier som tillsammans utgör en bredd av arbete med förhindrande av diskriminering av klienter, med en progression som tydligt löper över år 1 till 3 med tydlig koppling till klinik. Detta återspeglas i

studenternas utvärdering, som visar att studenterna upplever att lärandeaktiviteterna förbereder dem på ett bra sätt inför yrkesutövandet och att dem upplever sig ha hög kompetens inom området.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Social snedrekrytering
Det finns en risk för social snedrekrytering till utbildningen utifrån att studenter med låg socioekonomisk status har större svårigheter med att avsätta en dag till oavlönat arbete (VFU-inslaget).
- Brister i förebyggande arbete
Som framkommer i självvärderingen saknas rutiner för ett strukturerat, dokumenterat förebyggande arbete med aktiva åtgärder gällande studenternas arbetsmiljö. Det framkommer i självvärderingen att ett institutionsgemensamt arbete rörande detta inleds under våren 2025, vilket får ses som ett lovvärt initiativ.
- Tillgänglighet kurswebb
I självvärderingen lyfts fram att kurswebb Canvas inte motsvarar kraven på god tillgänglighet. Ett arbete med att åtgärda detta ska vara initierat, vilket bedömargruppen ser som lovvärt.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller till stor del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att det finns adekvata inslag i utbildningen för att skapa kompetens avseende likabehandling i arbetet som kliniker, dock saknas aktuella rutiner rörande strukturerat arbete avseende studenternas arbetsmiljö.

2.3 Bedömningsgrund Hållbar utveckling

Högskolorna ska i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Utbildning som bedrivs vid KI ska syfta till att bidra till en förbättrad hälsa för alla vilket är en viktig förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Det är av särskild betydelse att utbildningsverksamheten belyser sambandet mellan hälsa, socioekonomiska faktorer och mänsklig miljöpåverkan. I enlighet med KI:s klimatstrategi ska det till 2024 finnas lärandemål i kurser på samtliga program på grundnivå och avancerad nivå som innebär att studenter får kunskaper och färdigheter om klimat och hållbar utveckling.

Studenter som examineras från KI ska under sin utbildning ha arbetat med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s globala mål. Det kräver att lärarna har god kunskap inom området. Lärarna behöver undervisa om målen och de underliggande utmaningarna. Studenterna bör också utmanas att utveckla en förmåga att skapa visioner, använda ett kritiskt tänkande, reflektera över sin egen roll för samhällsutvecklingen, tillämpa systemtänkande, skapa partnerskap och vara beredda att agera.

Bedömningsgrund Hållbar utveckling

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande att studenten under sin utbildning ha arbetat med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s Globala mål.

Programmets redogörelse

Redan under sin första dag på Psykoterapeutprogrammet introduceras studenterna till FN:s globala hållbarhetsmål och till handlingsplanen för KI:s miljö- och klimatarbete. Ett mer aktivt arbete med frågeställningar relaterade till de globala hållbarhetsmålen sker i huvudsak vid två tillfällen under programmet, och med tänkt progression. Under den gemensamma teori- och metodkursen år 2 ([2PT119](#)) sker lärandeaktiviteter i form av mer orienterande undervisning och diskussion i grupp kring den roll man som psykoterapeut kan spela i omställningsarbetet, och hur våra kunskaper kan tillämpas för att främja hållbarhet, ingen examination sker. Motsvarande kurs år 3 ([2PT138](#)) innehåller liknande lärandeaktiviteter, men syftar till fördjupning och behandlar hur man som psykoterapeut kan tillämpa hållbarhetsperspektivet på klinisk, organisatorisk och samhällslevelig nivå. Lärandemålet (färdigheter och förmågor) är att studenten ska visa förmåga att *”reflektera kring hur psykoterapeutisk kunskap kan påverka vårdens organisation och övergripande samhällsfunktioner, samt hur psykoterapeutiskt arbete kan medverka till hållbar utveckling”*, vilket examineras genom analys och reflektion kring hållbarhet utifrån ett patient-, behandlar- och/eller miljöperspektiv.

I en enkät till programmets lärare uppgav samtliga svarande att de behöver och ställer sig positiva till mer kunskap och kompetensutveckling om att undervisa kring hållbarhetsfrågor. Några har deltagit i en workshop om ämnet på KI, men även de vill lära sig mer.

Examensenkät

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på medelhöga värden för studenternas upplevelse av undervisning rörande hållbar utveckling, se tabell 5.

Tabell 5. Svar på examensenkätens frågor om kvalitetsområdet Hållbar utveckling. Svartalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n</i> =6 (40%)	2024 <i>n</i> =10 (50%)
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbetes krav att applicera globala hälsoperspektiv på olika frågor	5.2	4.4
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbetes krav att ha bred förståelse för internationella händelser som påverkar världen	4.7	4.5
Jag känner mig väl förberedd på mitt kommande arbetes krav att främja hållbar utveckling	5.3	4.5

Analys och utvärdering

Programmets kursplaner rymmer idag endast ett (1) formulerat lärandemål om hållbar utveckling. Trots det arbetar studenterna med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s globala mål under programmet. Studenterna utvecklar en förmåga att skapa visioner, använda ett kritiskt tänkande, och reflektera över sin egen roll för samhällsutvecklingen genom föreläsningar och lärandeaktiviteter. Vi ser att studenterna inte ligger lågt i sin självskattning, men lägre än i många andra frågor.

Lärare och kursansvariga upplever bristfälliga kunskaper i området, men är positivt inställda till att utveckla sin kompetens. Vi behöver utveckla densamma och bättre synliggöra hållbarhetsperspektivet i programmets kurser och kursplaner, för att undervisa om de globala hållbarhetsmålen och de underliggande utmaningarna på ett genomtänkt och relevant sätt för vårt huvudområde. Det finns således förbättringsutrymme för att, med stöd av KI:s centrala resurser för detta, bygga upp den konstruktiva länken för att mer genomgripande tillämpa ett hållbarhetstänkande i programmet.

Styrkor

Det finns specifika lärandeaktiviteter och en tänkt progression kring hållbar utveckling och FN:s globala mål under programmet. Det finns ett intresse i lärarkollegiet för att utveckla sin kompetens, och KI-centralt stöd för detta.

Utmaningar

Vi behöver göra en grundlig analys och kartlägga vad hållbar utveckling och FN:s globala mål innebär inom psykoterapiämnet och vilka aspekter som ska prioriteras inom programmet. Programmets kursplaner behöver i det arbete som inleds i vår, ses över utifrån denna analys, och hållbarhetsperspektivet synliggöras genom relevanta lärandemål och -aktiviteter. Programmets lärare upplever att de saknar kompetens inom området och fortbildningsinsatser ser därför ut att behövas.

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Hållbarhetsperspektivet aktualiseras tidigt i utbildningen
Det är en styrka att hållbarhetsperspektivet aktualiseras tidigt i utbildningen.
- Relevanta läraaktiviteter
Det finns ett antal läraaktiviteter integrerat i utbildningen, vilka berör hållbarhet och kopplingen till psykoterapeutens kompetenser, t.ex. inslag rörande digital

kompetens och psykoterapi. Dessa kan länkas till hållbarhet utifrån aspekten att de minskar onödigt resande. Dessa examineras även explicit (om än först år 3).

- Utvecklingsarbete pågår

Man har börjat formulera och förankra en plan för utvecklingsarbete gällande hållbarhetsmålet. I övrigt lyfts i självvärderingen en god insikt om att vid kommande revision lyfta hållbarhetsperspektivet tydligare med relevanta lärandemål och utbildningsaktiviteter. Det är positivt att man tydligt identifierat och kollegialt förankrat utvecklingsbehov av kompetenser inom området och börjat formulera en plan för sådan utveckling.

Förbättringsområden:

Bedömgargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Helhetsperspektiv saknas

Vi saknar ett genomgripande hållbarhetstänkande i programmet. I självvärderingen diskuteras företrädesvis studentperspektivet och på deras kommande arbetes krav att främja hållbar utveckling. Man lägger däremot inte fokus på hur utbildningen kan bedrivas på ett hållbart sätt.

- Bristande koppling till området psykoterapi

Det saknas konkreta beskrivningar i dokumentationen av vad hållbarhet betyder för studenterna inom området psykoterapi. I ett arbete med dokumentation såsom innehållsbeskrivningar och lärandemål rekommenderar bedömgargruppen att samtliga aspekter av hållbarhet (ekonomisk, social, miljömässig) beaktas och synliggörs. I sammanhanget kan exempelvis nämnas digitala möten, internetbehandling, hembesök, hur kunskapsutveckling inom organisationerna organiseras, hur psykoterapier, journaler, processanteckningar och formulär hanteras och dokumenteras. Man kan också fundera över kopplingen till psykosocial arbetsmiljö och studentens egen hållbarhet i yrkesrollen.

Endast ett formulerat lärandemål finns kopplat till hållbar utveckling. Fler lärandemål bör formuleras i relation till hållbar utveckling. Detta skulle implicera ökad grad av konkretisering av vad man menar med hållbar utveckling och på vad sätt psykoterapeuten kan främja denna.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömgargruppens bedömning att programmet **uppfyller till viss del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen är att bedömningsgruppen finner bristande koppling till kärnämnet samt att endast ett lärandemål tydliggör behovet av perspektiv på hållbar utveckling utvecklas och integreras i utbildningen. Självvärderingen visar dock en god insikt om behovet av en grundlig analys gällande hållbar utveckling och dess bäring för psykoterapiämnet, samt att detta aktualiseras i kommande kursplanarbete.

2.4 Bedömningsgrund Uppföljning, åtgärder och återkoppling

För att säkerställa att en utbildning har hög kvalitet på både kort och lång sikt krävs uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och resultat. Det handlar således om hur uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner i det systematiska kvalitetsarbetet på utbildningsnivå, på ett systematiskt sätt bidrar till att säkra och utveckla kvaliteten i den granskade utbildningen. Självvärderingen ska redogöra för hur utbildningens olika delar kontinuerligt följs upp och hur resultaten tas omhand. Ett led i omhändertagandet av resultat från uppföljningar är att informera om eventuella åtgärder och förändringar till berörda parter så som lärare, handledare och studenter i syfte att stärka kvalitetsarbetet och ett kontinuerligt lärande.

I bedömningsgrunden uppföljning, åtgärder och återkoppling ingår också hur ansvariga för programmet arbetar med genomströmning. Programmet ska därför beskriva hur man analyserar genomströmningen i programmet och de avhopp som sker. Programmet ska även redogöra för vilka åtgärder som vidtas och vilket stöd som ges, vid behov, för att skapa förutsättningar för studenten att genomföra utbildningen inom utsatt tid.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Programmet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Redogörelse på KI övergripande nivå

Kvalitetssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå löper i årscykler där vissa komponenter ingår varje år medan andra genomförs med längre intervall. Systemet medger därmed även flexibilitet i frågeformuleringar, teman och prioriteringar mellan åren. Sammantaget säkerställer systemets komponenter för kvalitetssäkringsrutiner, regelverk, uppföljningar, granskningar, återkoppling och förbättring, ständiga förbättringar av utbildningarna. För att förbättra och utveckla utbildningarna följs utbildningsuppdraget på institutionerna upp årligen.

Åtterrapporeringen bildar underlag för utveckling och säkerställer att KI:s utbildningsverksamhet håller hög kvalitet. Åtterrapporeringen består av ett antal frågeställningar inom ett strategiskt urval av de områden som KU identifierar som viktiga för utbildningens kvalitet. Frågeställningarna varierar mellan åren och över tid kan nya områden tillkomma. Syftet med frågeställningarna är att stimulera kvalitetsutvecklingsprocessen lokalt samt att ge KI:s ledning underlag för att följa upp, utveckla och kvalitetssäkra KI:s utbildningsverksamhet.

Åtterrapporeringen av utbildningsuppdraget kompletteras med kvalitetsplaner på institutionsnivå respektive programnivå enligt fastställda mallar vilket är ett verktyg för kvalitetsutvecklingen på respektive nivå.

För att tydliggöra vad programansvarig nämnd förväntar sig från kursansvarig institution när det gäller genomförande och kvalitetsutveckling av kurs ska kursuppdrag inom utbildningsprogram upprättas. Efter varje kurstillfälle ska kursansvarig institution genomföra en avslutande kursvärdering. Baserat på kursvärderingens resultat ska kursansvarig lärare genomföra en kursanalys.

Upplevd kvalitet – Återkommande undersökningar

- **Nybörjarenkät**, genomförs vartannat år bland studenter som precis påbörjar sina studier på något av KI:s utbildningsprogram
- **Kursvärderingar**, ska bestå av fem obligatoriska frågor vilket ger en möjlighet att följa kvalitetsutvecklingen över tid samt göra jämförelser mellan olika kurser och program. Det finns även möjlighet att lägga till program- och institutionsspecifika frågor.
- **VFU-enkät**, mäter studenters upplevelse av lärandemiljön, handledning och arbete med patienter (klienter i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i hälso- och sjukvården.
- **Studentbarometern**, genomförs vart fjärde år genom fokusgruppsintervjuer. Syftet är att ge en strategisk vägledning för att bygga studenternas engagemang i studier och för KI.
- **Examensenkät**, skickas till alla programstudenter i samband med avslutad utbildning.
- **Alumnundersökning**, Genomförs vart fjärde år bland alumner som tagit examen från utbildningsprogram tre år tidigare.
- **Avnämarundersökning**, genomförs av programmen vart fjärde år. Syftet är att undersöka om KI:s utbildningsprogram motsvarar arbetsmarknadens behov, dvs de nyutexaminerade har utvecklat användbara kompetenser.
- **Lika villkors-undersökning**, planeras genomföras vart fjärde år, syftet är att mäta studenternas upplevelse av risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling för att få underlag för att följa upp och utvärdera KI:s arbete med att förebygga diskriminering och verka för en inkluderande och god arbetsmiljö för studenter.

Kollegial granskning och lärande

- Utöver egna analyser är kollegial granskning och lärande en viktig komponent i förbättrings- och utvecklingsarbetet. Kollegial granskning och lärande kring kvalitetsplaner genomförs varje vår.

Programmets redogörelse

Återkommande undersökningar av upplevd kvalitet

KI:s nybörjarenkät riktades till psykoterapeutprogrammets antagna först HT23. Frågorna gav viss ny information om vår studentgrupp, men då den inte genomförts tidigare har vi inga direkta referensramar ännu.

Kursvärderingar görs efter varje avslutad kurs med KI:s fem obligatoriska frågor (sedan 2024 även en institutionsgemensam fråga om psykosocial studiemiljö). Svarsfrekvensen har varierat men har aldrig legat lägre än runt 70%, och det finns rutiner och en kultur att aktivt arbeta med att erhålla så hög svarsfrekvens som möjligt, bl a genom att studenterna uppmuntras att svara och att tid avsätts i samband med ordinarie undervisning. Snitt-svarsfrekvens för samtliga kursvärderingar läsåret 23/24 var hela 81%, läsåret innan 83%.

KI:s och Regionens gemensamma VFU-enkät är inte relevant för våra studenter så som den är utformad, då de enbart har VFU en dag i veckan, men över längre tid. Således har vi själva utvecklat enkäter som följer studenters upplevelse av lärandemiljön, handledning och arbete med patienter/ klienter under VFU.

KI:s examensenkät skickas ut varje år, i en gemensam enkät oberoende av vilken inriktning som studenterna läst. Enkäten innehåller relevanta frågor och viktiga svar,

men tyvärr har vi, liksom många andra program, haft problem med svarsfrekvensen. Eftersom studentkullarna redan är små får det därtill stor effekt om ett par studenter inte svarar, och ett avvikande svar kan få stor påverkan på frågans medelvärde. Flera påminnelser skickas av KI centralt till studenterna, men mer än så är svårt att göra då studenterna lämnar utbildningen och är åter i arbetslivet på heltid. Svarsfrekvensen för examensenkäten var VT24 50% (10 studenter), för VT23 40% (6 studenter), varför redovisade resultat behöver tolkas med försiktighet.

En *alumnundersökning* genomfördes under flera år av programmet själva, men efter GDPR-lagstiftningen har detta inte längre bedömts vara genomförbart. Någon KI-central enkät har ännu inte gjorts för psykoterapeutprogrammet, såvitt programmet eller UN CNS känner till.

Avnämningarundersökning har genomförts av programmet självt för några år sedan (2016). Däremot har vi inte tagit del av någon återkoppling som rört vårt program sedan dess.

Det kollegiala arbetet med kursvärderingar

Den genomsnittliga svarsfrekvensen för de kursvärderingar som löpande genomförs efter varje kurs är hela 81% (23/24) vilket vi är mycket glada för. Dessa resultat är också den viktigaste grunden för programmets kontinuerliga kvalitetsarbete. Enkätsvaren analyseras initialt av respektive kursansvarig lärare, dvs. den person som först och främst leder och bär ansvaret för kursens genomförande. Analysen dokumenteras i en kursanalys; en standardiserad mall med en sammanfattning av enkätresultatet och frågor kring bland annat kursens genomförande och resultat, metoder för studentinflytande och om hur kursen arbetar med kvalitetskontroll. Detta underlättar för att skapa ett väl avgränsat informationsunderlag med ett konkret fokus på de aktuella frågeställningar som är viktiga för vår löpande kursutveckling. Kursanalysen presenteras för programdirektor, studierektor och alla kollegor involverade i undervisningen vid psykoterapeutprogrammet, vid särskilda möten för detta, där analysen diskuteras och kan ses i en större kontext, utifrån närliggande kurser. Vi ser kursanalysdiskussionen som ett viktigt sätt att fördjupa och förtydliga den pedagogiska länkningen mellan kurser, diskutera kurslitteratur och kursmål och dess progression över programmet i helhet, och skapa större transparens mellan kurser.

Kursanalysen innebär således dels ett tillfälle för kollegiet att få en sammanfattning av kursvärderingens resultat tillsammans med kursansvarigs reflektioner kring kursens genomförande, dvs. i sin fulla kontext. Utöver denna resultatsammanfattning så påminns kollegiet om vilka slutsatser om kursens genomförande som drogs vid föregående kurstillfälle, får en beskrivning av genomförda förändringar sedan dess, och vilka nya slutsatser och förslag till förbättringar som kursansvarig har. De kollegiala diskussionerna är en viktig tid för informationsutbyte, nya insikter och synpunkter på kursen och möjliga förbättringsförslag. Vid behov uppdateras kursanalysen, innan den återkopplas till studenterna via publicering på kursens öppna kurswebb och i Canvas, efter beslut i psykoterapeutprogrammets programråd. Kursanalyser och förändringar i undervisningen redovisas till studenterna vid starten av varje kurs.

Kärnprocesser för att löpande säkra en bibehållen hög kvalitet

Det är genom flera processer – från den pedagogik som tillämpas, till de tillfällen för återkoppling på utbildningen som ges studenten (se [Bedömningsgrund Studentperspektiv](#)) – som vi vinner en tillräckligt effektiv återkoppling om hur utbildningen fungerar i praktiken, för att kunna behålla känsligheten inför nya oväntade utmaningar och därmed säkra en bibehållen hög kvalitet.

Vi försöker designa våra ”mätinstrument” så att de levererar den bästa möjliga användbara bilden av vår utbildning, en bild som vi kan uppfatta, förstå och hantera genom våra arbetssätt. Den resultatbild som ges oss via formellt reglerade möjligheter

till inflytande på sin utbildning, dvs. genom diverse enkäter och vårt kollegiala arbete med kursanalyser, behöver kompletteras med snabbare metoder för studentinflytande, vilket ges i löpande dialog mellan lärare och studenter och ibland genom korta quiz efter enskilda lärtillfällen (se Bedömningsgrund [Studentperspektiv](#)). Genom att skapa informationskanaler med hög validitet (relevans) och reliabilitet (pålitlighet) tror vi att vi säkerställt att vi skaffar oss rätt underlag för att bygga och underhålla en utbildning som tillåter en hög grad av verklighetsanpassning, utan att förlora fokus på utbildningens mål, ramar och villkor.

Vi har även rutiner för så kallade kursforum där studenterna kan ge muntlig feedback och diskutera utformningen av respektive kurs med lärare och kursansvariga (se Bedömningsgrund [Studentperspektiv](#))

Examensenkät

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på höga värden för studenternas upplevelse av sin studietid i sin helhet, se tabell 6.

Tabell 6. Resultat från examensenkätens frågor om bl a återkoppling.
Svarsalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n</i> =6 (40%)	2024 <i>n</i> =10 (50%)
Jag är sammantaget nöjd med min studietid på KI	6.0	5.7
Jag skulle rekommendera KI som lärosäte till blivande studenter.	6.0	6.0
Jag fick vägledning och stöd från lärare och handledare i mitt lärande	5.5	5.7
Jag fick regelbunden användbar återkoppling på teoretiska inslag	5.5	5.8
Jag fick regelbunden användbar återkoppling på praktiska/kliniska inslag	5.7	5.2
Jag fick regelbunden användbar återkoppling på examinationsresultat	5.5	5.5
Kriterier för bedömning av examinationer framgick på förhand	5.7	5.7

Analys och utvärdering

Vi har en väl etablerad rutin för att samla in och arbeta kollegialt med kursutvärderingar för att identifiera utvecklingsområden och uppdatera lärandeaktiviteter och kursplaner. Övrig utvärdering och feedback, som återkoppling från studentrepresentanter, har vi mindre etablerade rutiner för. Delvis på grund av svårigheter att komma i kontakt med studenter efter utbildningens slut, men också svårigheter att få återkoppling från avnämare.

Resultaten från kursvärderingar tyder ändå på att vi lyckats bra med att skapa en fungerande och givande utbildning, som förstås likväl ständigt behöver utvärderas och utvecklas.

Styrkor

Det finns etablerade rutiner för kursvärderingar, kursforum och utveckling av kursplaner. Den kollegiala diskussionen av varje kursanalys sätter både studenternas värdering och den aktuella kursen i ett större sammanhang, och bidrar så till en god samordning mellan och löpande utveckling av programmets kurser. De små studentkullarna ger en närhet mellan lärare och studenter som kan vara en bidragande orsak till den goda svarsfrekvensen på våra kursenkäter. Men också att vi avsätter tid för utvärdering i slutet av varje kurs.

Utmaningar

Det lilla antalet studenter per kull gör att kursvärderingar ibland är svåra att tolka, då en enskilds students svar får mycket stort genomslag på medelvärde. Svarsfrekvensen blir också direkt mycket låg om ett par studenter inte svarar på en kursutvärdering. Vi behöver finna sätt att samla in data för utvärdering på längre sikt samt från andra parter, tex avnämare.

Genomströmning i programmet

Studenterna på psykoterapeutprogrammet är ofta i en ålder då man bildar familj, och de främsta anledningarna till att studenter avviker från sin ordinarie kull har genom åren varit föräldraledighet i en eller flera omgångar, perioder med utmaningar i att klara halvtidsstudier i kombination med sin tjänstgöring eller att arbetsgivaren inte längre beviljar studenten tjänstledighet i samma omfattning som tidigare. Oavsett om det är "egna" uppehåll eller formella studieuppehåll med platsgaranti, är uppehåll av olika slag således relativt vanliga, och/ men i den mån de kan styra gör studenterna klart sina kurser innan uppehållet. Vid en närmare granskning av samtliga antagna till de fyra senast avslutade programtillfällena (2018-2021) framkommer också att de allra flesta av dessa studenter kommer tillbaka och slutför sina studier – förr eller senare. Vår upplevelse är att detta stämmer även för tidigare kullar. Ett antal studenter har också haft en uttalad strategi att hoppa över examensarbetet på termin 4, 5 och 6, ibland även den sista vetenskapsteorikursen, för att i praktiken läsa programmets senare del med lägre studietakt, och sedan göra det "restade/ sparade" examensarbetet under ett extra, fjärde år.

Statistik över genomströmning är ett erkänt komplicerat område, och Ladok har sina begränsningar. I tabell 7 redovisas den typ av utdrag som KI:s gemensamma verksamhetsstöd sedan ett par år tar fram.

Tabell 7. Genomströmning psykoterapeutprogrammet (ordinarie tillfälle), antagna 2016-2021

Programtillfälle	KBT-inriktning	Specialistinriktning
2021-2024	78%	56%
2020-2023	100%	50%
2019-2022	70%	100%
2018-2021	92%	71%
2017-2020	78%	78%
2016-2019	90%	57%

Givet de många mer eller mindre planerade uppehållen och att studenterna ändå gör klart sin utbildning om än över längre tid, så som redogjorts för ovan, så säger tabell 7 inte mycket. Vi kan se att medeltalet för andelen studenter per kull som påbörjat programmet och som slutfört det *under sitt ordinarie programtillfälle*, för de senaste sex kullarna (antagna HT16-HT21) ligger på 85% för studenter på KBT-inriktningen, och på 69% på SPEC-inriktningen (se tabell 7).²

I den nämnda detaljgranskningen av kullarna antagna 2018-2021 ingår 36 studenter från respektive inriktning, totalt 72 studenter. 30 av KBT-studenterna gick programmet helt utan kommentar, 6 avvek på något sätt. 3 av de 6 lämnade programmet redan under år 1, och med små eller inga rapporterade resultat (1, 4 resp. 15 hp). En fjärde student är felaktigt rapporterad i Ladok som ett avbrott istället för ett återbud. En femte "restade" på eget bevåg examensarbetet och tog examen ett år efter plan. Den sista har haft 2 beviljade studieuppehåll med platsgaranti och studerar nu enligt plan med ny kull och tar examen VT26.

² Med reservation för ev resultat rapporterade i dec 2024-jan 2025

Av SPEC-studenterna gick endast 23 programmet helt utan kommentar, 13 avvek på något sätt och 8 av dessa är ännu inte klara. Av de 8 är 5 i fas med nya kullar efter tidigare uppehåll (3 "egna", 2 med platsgaranti), en sjätte restar (per 250131) sedan VT24 med sitt examensarbete, en sjunde restar sedan VT21 med den kliniska kursen på år 3. Den åttonde, som disputerade ett halvår innan programstart, läste inte klart år 1. Minst 6 av de 8 bedömer vi kommer att slutföra sina studier.

Analys och utvärdering

Sammanfattningsvis har vi tidigare sett att de allra flesta med uppehåll oavsett anledning återupptar sina studier, och att examensarbeten – som till sin natur innebär en viss frihet och flexibilitet – ibland försenas p.g.a. utmaningar i att kombinera studierna med jobb eller familj, men ändå färdigställs. Vi bekymras därför egentligen inte generellt av statistik som den i tabell 7.

Vi ser dock en potentiell utmaning gällande genomströmningen för senare KBT-kullar än de som ingår i tabell 7. Till denna inriktning är det idag meriterande, men inte ett krav, att den sökandes basutbildning i psykoterapi ska ha haft inriktning mot KBT, och tidigare har vi i snitt haft ca en student per kull som haft svårt att klara den kliniska kursen år 1. Kollegier för handledarna, ledda av kursansvariga lärare, ges flera gånger per termin och är en del i att säkerställa att vi tidigt kan gripa in och stötta dessa svagare studenter. Det har lett till individuella åtgärdsplaner, där den kursansvarige läraren och handledaren arbetar tätt tillsammans för att följa upp studenten. För vissa studenter har detta dock inte räckt, och då är det ofta studenter som har svårigheter inom flera kurser.³ I takt med att söktrycket sjunkit, och meritvärderingens betydelse med det, ser vi med oro en tendens till fler studenter som dessa. Programmet har en nära samverkan med CNS programstudievägledare som erbjuder enskild rådgivning kring studiesituationen för studenterna, men för en långsiktig lösning ses behörighetskraven över i samband med framtagandet av ett reviderat program.

Styrkor

Kurserna har ett litet antal studenter och man har som lärare och kursansvarig möjlighet att lära känna studenterna och anpassa och stötta de som visar behov därav.

Utmaningar

Andelen studenter som inte riktigt har den kompetens de behöver för att fullt ut kunna tillgodogöra sig programmet har ökat över tid, i takt med att söktrycket sjunkit och meritvärderingen (där förkunskaper i KBT premieras) fått mindre betydelse. Det är en utmaning att stötta dessa studenter utan att göra avkall på lärandemål, och behörighetskraven ses nu över.

En särskild utmaning vid studieuppehåll och återupptag i de fall där studenter behövt lämna under ett läsår, har varit att programmet har långa teoretiska kurser och kliniska kurser med VFU-placeringar som löper över både höst- och vårtermin. År 2021 reviderades de kliniska kurserna genom en uppdelning i tydligare moment, vilket har underlättat, men ett mer eller mindre resurskrävande "pusslande" och individuella lösningar behöver likväl göras för att underlätta för berörda studenter vid återupptag. När vi tar fram studieplanen för ett nytt program är vår ambition därför att undvika kurser som löper över fler än en termin.

³ Av de 36 detaljgranskade studenterna i kullarna antagna 2018-2021 lämnade 3 programmet redan under år 1, och med små eller inga rapporterade resultat (1, 4 resp. 15 hp)

Bedömagruppens bedömning

Styrkor:

Bedömagruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Goda rutiner rörande kursutvärderingar
Utbildningen har mycket väl utarbetade rutiner för att samla in och arbeta kollegialt med analys av kursutvärderingar. Resultaten återkopplas till kommande kursgrupp där förändringar i undervisningen som en följd av tidigare utvärdering redovisas. Detta cykliska förlopp tillsammans med förhållandevis små studentgrupper borgar för god utveckling av kursen i samspel mellan lärare och studenter och för att man de facto vidtager åtgärder vid brister som påpekas av studenter.
- Enskilda studieplaner upprättas
Problemet med livspusslet för de studenter som går utbildningen delar man sannolikt med de flesta andra lärosäten. Att det finns en rutin där CNS programstudievägledare möter upp studenter för enskilda studieplaner och för att diskutera stöd och genomförande är därför lovvärt.

Förbättringsområden:

Bedömagruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Varierande förkunskaper
Som beskrivs i självvärderingen är det inte ett behörighetskrav (enbart meriterande) att den sökande ska ha genomgått grundläggande psykoterapiutbildning med KBT-inriktning. Till följd av det sjunkande söktrycket har det därför blivit vanligare att studenter har en annan teoretisk inriktning på sin grundläggande psykoterapiutbildning (vanligen psykodynamisk). Det blir därför svårt att forma en utbildning som passar alla vilket sänker kvaliteten. Den blir på för låg nivå för vissa och på för hög nivå för andra. Utbildningsledningen avser att se över behörighetskraven för att komma åt denna problematik.
- Nödvändiga förändringar tar sig tid för lång tid
Exempelvis har problem med brister i akademiskt skrivande i delar av studentgruppen samt lågt söktryck till följd av svårigheter att få livet att fungera för studenter med nuvarande upplägg av VFU varit kända sedan länge enligt ledningen. Programmet har ”under en längre period brottats med lågt söktryck...” (sid 54). Även om en viss återhållsamhet kan vara bra (istället för att göra stora förändringar utifrån enstaka kursomgångars synpunkter) får vi bilden att nödvändiga förändringar tar väl lång tid att genomföra. Önskvärt är att utbildningen utvecklar rutiner så mer aktiva åtgärder för kvalitetsutveckling kan vidtas snabbare när brister i utbildningens utformning uppdagas. Det låga söktrycket riskerar idag utbildningens existens och vi ser det som av yttersta vikt att åtgärder som ökar söktrycket snabbt kommer på plats, i synnerhet förändringar av VFU.
- Utvärderingar / undersökningar rörande upplevd kvalitet
Vissa utvärderingar är enligt självvärderingen inte relevanta för studenterna (VFU-enkäten). Därtill låg svarsfrekvens på examensenkäten. Sammantaget blir det svårt att dra slutsatser utifrån underlaget.

- Låg genomströmningshastighet

Genomströmningen är förhållandevis låg inom programtillfället. Vanligast är att man skjuter på examensarbetet. Man framhåller därutöver på annat ställe i självvärderingen att man brottas med problemet att ge studenterna förutsättningar att nå en tillräcklig kompetensnivå gällande akademiskt skrivande. Framkommer i studentintervjuer önskemål om mer stöd i planering och resurssättning av examensarbetet, då detta upplevs variera stort mellan olika handledare. Det ter sig som denna del av utbildningen behöver ses över för att ge studenterna förutsättningar att de facto genomföra sin uppsats inom programmets genomförande. Problemet med genomströmningen kan även hänga ihop med VFU:n, som i de citerade kursutvärderingarna bedöms vara tidskrävande av studenterna.

- Övriga reflektioner

En möjlighet är att för behörighet kräva - om inte en fullständig grundläggande psykoterapiutbildning i KBT – vissa förkunskaper inom terapitraditionen för behörighet. Ett annat alternativ kan vara att erbjuda propedeutiska kurser för de studenter som på sin grundläggande utbildning har läst en annan inriktning än KBT. Det tycks generellt saknas läraktiviteter som fångar upp studenter med olika förutsättningar, t.ex. de som saknar tillräckliga förkunskaper i akademiskt skrivande eller de som har annan grundläggande psykoterapiutbildning än KBT.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller till viss del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till bedömningen är framförallt att åtgärder för kvalitetsförbättring inte tycks implementeras i önskvärd takt. Vissa problem har varit kända en längre tid och riskerar utbildningens fortlevnad (t.ex. lågt söktryck, låg genomströmningshastighet, otillräckliga förkunskaper). Dock finns bra rutiner för att identifiera och analysera olika problem inom utbildningen och självvärderingen belyser väl problemen.

3 Bedömningsområde: Studentperspektiv

3.1 Bedömningsgrund Studentperspektiv

Studentperspektivet handlar om det faktiska studentinflytandet i utbildningen, både formellt och informellt. Det formella inflytande innebär bland annat studentens representation inom olika organ och plattformar. Det är relevant hur studenten deltar i beslutsprocesser, inklusive beredning av frågor som rör utbildningen samt hur informationskanalerna ser ut för att nå ut till studenterna så att de kan ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen.

Studentinflytandet handlar också om det individuella inflytandet, det som är mer informellt och som rör den enskilda studenten, t.ex. hur arbetet ser ut för att studenten ska kunna ta aktiv del i att utveckla sin utbildning och sina lärandeprocesser. Programmet ska redogöra för studenternas möjlighet att medverka i utbildningens kvalitetsarbete och i utvecklingen av utbildningen, samt beskriva vilka informationskanaler som finns för att ta till vara studenternas synpunkter.

Bedömningsgrund Studentperspektiv

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Redogörelse på KI övergripande nivå

Studenterna är medaktörer i universitetets verksamhet och har därigenom också ett medansvar i att påverka och utveckla utbildningen. För att studentinflytandet ska förverkligas krävs att studenterna tar en aktiv och engagerad roll både som individer och som ett kollektiv. En förutsättning för detta är att studenternas synpunkter, åsikter och förslag efterfrågas och bemöts med respekt. KI har ett ansvar för att praktiskt underlätta och på andra sätt uppmuntra och medverka till att studenterna engagerar sig i utvecklingsarbetet.

KI:s ledning träffar regelbundet studentkårernas presidier för informationsutbyte och samråd. Vid dessa möten diskuteras hur studentinflytandet och samverkan med studentkåren fungerar formellt och i praktiken. För att skapa en god studiemiljö förutsätts att studenternas synpunkter på utbildningen och studiemiljön tillvaratas. Vicerektor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå träffar regelbundet representanter för studentkårerna för informationsutbyte och samråd i dessa frågor. För att säkerställa att studentinflytandet förverkligas på alla nivåer träffas årligen en överenskommelse mellan KI och studentkårerna om hur studentinflytandet ska säkras i de organ som hanterar frågor som rör utbildning eller studenternas situation. Studentkårerna ansvarar för att platserna fördelas mellan kårerna, att genomföra val/utse studentrepresentanter samt att ett jämställdhetsperspektiv beaktas. De studentrepresentanter som utses representerar alla studenter oavsett utbildningsnivå, programtillhörighet eller kårmedlemskap.

Programmets redogörelse

Vi tar studentperspektiv och studentinflytande på stort allvar, men programmets särart innebär vissa svårigheter för studenterna att *ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla sin utbildning och sina lärandeprocesser*. Nedan redogörs i detalj för de påverkanskanaler som i praktiken erbjuds, med konkreta exempel på de utmaningar som vi identifierat, och vad vi gör för att hantera dem. Vi redovisar även några korta reflektioner ur studentperspektiv (se rubriken Studentintervjuer nedan).

Studentrepresentation vid psykoterapeutprogrammets programråd

Studenterna kan genom utsedda studentrepresentanter i programmets *programråd*, få ett formellt inflytande och insyn i arbetet med utbildningens planering, utveckling och kvalitetsarbete. Tyvärr lyckas vi sällan rekrytera studenter till detta uppdrag, trots många försök under årens lopp. En första förklaring till denna situation handlar om studenternas tid: utbildningen ges på halvfart (50%) parallellt med att studenten fortsätter arbeta på sin ordinarie arbetsplats och ofta har familj. En andra förklaring handlar om att de tre samtidigt pågående programtillfällena är schemalagda på olika veckodagar. Med andra ord så kan bara en studentkull i taget ”ses i korridoren”, vilket försvårar uppdraget att representera alla. En tredje förklaring är att våra studenter ofta inte ens ser på sig själva som studenter; de jobbar och har ett livspussel som gör att ”studentliv och studentkår” känns avlägset, och följaktligen saknar KI:s studentkår Medicinska föreningen en sektion för psykoterapeutstudenter.

Det närmaste vi har kommit denna typ av studentrepresentation har varit de år som någon student har ställt upp på att, som en informell representant, låta sig bli bjuden på lunch en gång eller två under läsåret och då intervjuas kort av PD och studierektor om hur hen och hens kurskamrater upplever utbildningen. Detta har varit en uppskattad form av studentåterkoppling, men saknar förstås den djupare återkoppling och insyn i programmet som studentrepresentantens närvaro vid programråd skulle kunna innebära.

Kursvärdering (efter avslutad kurs)

En annan möjlighet som ges studenterna till ett formellt inflytande är de skriftliga anonyma *kursvärderingarna*. Detta slag av studentinflytande får visserligen sitt potentiella genomslag först vid nästa kursomgång, men de stabilt höga svarsfrekvenserna vi ser (se Bedömningsgrund [Uppföljning, åtgärder och återkoppling](#)) visar på ett stort engagemang hos studenten för att hjälpa de studenter som kommer efter dem själva.

Studenterna som vi intervjuade i samband med denna självvärdering kommenterade då hur ”genomarbetad” utbildningen känns, med andra ord, att resultaten från kursvärderingarna verkligen har betydelse (se Bedömningsgrund [Uppföljning, åtgärder och återkoppling](#) för mer information om hur vi arbetar med resultaten från kursvärderingarna).

Kursforum (under pågående termin)

Studenten ges möjlighet till ett mer informellt studentinflytande vid de särskilda möten med studenterna, s.k. *kursforum*, som terminens kursansvariga gemensamt håller ett par gånger per termin. Kursforum har som fokus att alla lärarna som är aktiva under terminens kurser lyssnar, fångar upp frågor, synpunkter, förbättringsförslag och problem, och antingen på plats besvarar och bemöter dessa, eller för informationen vidare till lämpligt forum.

Arbete med kursforum är således en mycket viktig strategi både för att skapa ett reellt studentinflytande på de kurser som studenterna för närvarande deltar i och som ofta löper över hela läsåret, och för att lösa akuta problem som påverkar kursens genomförande, eller för att förmedla information mellan studenterna och kursernas

lärarkollegium och, vid behov, programmets ledning. Kursforum används idag vid ett till två tillfällen per termin för alla årskullar.

Korta quiz (efter utbildningstillfälle(n) under pågående kurs)

Slutligen ges studenterna på vissa kurser möjlighet till mer eller mindre återkommande utvärderingar i form av anonyma korta quiz i Canvas, som besvaras i slutet av undervisningstillfället. Här ges studenterna en möjlighet att tycka till om det enskilda undervisningstillfället, t ex en föreläsning eller föreläsares relevans. Detta i syfte att förbättra kursen och studenternas lärarledda aktiviteter.

Vårt syfte med denna strategi är att i största möjliga mån erbjuda studenterna effektiva vägar till inflytande över sin utbildning, och en chans att engagera sig i sin egen utbildning IRL – ”in real life”. Med detta arbetssätt ger vi också oss själva en chans att på det allra snabbaste och mest optimala viset ge det stöd och de anpassningar som måste till, inom ramen för utbildningens villkor. Metoden används i varierande utsträckning, och främst i samband med att inslag i kursen gjorts om i ett eller flera avseenden.

Vi ser att metoden innebär vissa utmaningar, i det att ett *faktiskt* studentinflytande måste resultera i *faktiska* följder. Vi som lärare, kursansvariga och utbildningens ledning behöver ansvara för besluten om exakt vad som är lämpliga och genomförbara faktiska följder. Platsen för detta arbete är i utbildningens kollegium och ledningsgrupp. När studenterna ges möjligheter för studentinflytande genom en snabbare och mer effektiv process för återkoppling – till exempel via quiz efter i vissa fall varje undervisningstillfälle – så kan informationsmängden för kollegiet dock riskera att bli överväldigande stor. Likaså kan ständiga enkäter och utvärderingar trötta studenterna, vilket kan leda till missvisande svar. Samtidigt tillåts vår utbildning att ”utvecklas tillsammans med studenten” om vi lyckas balansera studentens återkoppling mot utbildningens villkor och mål.

Studentintervjuer

Som en del i arbetet med självvärderingen intervjuades några studenter som befinner sig i olika faser av utbildningen. Vi intervjuade två studenter från vardera året (dvs. totalt sex studenter från det treåriga programmet) för att undersöka hur de ser på sina möjligheter att aktivt påverka sin utbildning och sina lärprocesser, vilka informationskanaler som tillvaratar deras synpunkter och ifall de har upplevt att det varit ok att ge (negativ/positiv) feedback. Svaren (obs utdrag ur intervjuarens anteckningar) från studenterna på år 1 betonar då kontakten med lärare och kursansvariga som en viktig informationskanal och som en viktig möjlighet till inflytande.

Det finns saker att lyfta men det är ännu tidigt i utbildningen. Kursforum har ännu inte ägt rum men en lärare bjöd in till samtal vid sista tillfället plus att vi fick tid för kursutvärdering. Det finns möjlighet att få vägledning. Lärarna har en hög tillgänglighet och en inbjudande attityd.

Svaren från studenterna på år 2 betonar både vikten av de korta, i detta fall återkommande, quizen efter enskilda utbildningstillfälle och de kursansvarigas viktiga roll för att, under kursforum, fånga upp studenternas frågor och problem. Dessa studenter berättade om ett konkret och aktuellt exempel på hur ett problem upptäcktes via de korta quizen och att problemet då först lyftes i kursforum och därefter drogs för programledningen, som reagerade och tog vissa beslut om förändring.

Kursforum är bra därför att alla kursansvariga är med och tiden är tillräcklig. Ständiga utvärderingar är bra därför att det är lättare att påverka på en gång. Vi har

fått stöd från kursansvariga i att hantera en situation som skapat problem. Detta har lett till ett handledarbyte.

Svaren från studenterna på år 3 betonar kontakten med lärare som en möjlighet till inflytande, snarare än kursforum. De kommenterar även att korta quiz under pågående kurs upplevs som mer värdefullt än kursvärderingen efter avslutad kurs.

Det har inte märkts riktigt att kursforum är till för att påverka de pågående kurserna. Vi har kunnat påverka undervisningen ändå. Alla lärare är väldigt lyhörda för våra åsikter och reflektioner. Det är bra att prata med lärarna direkt.

Examensenkät och kursvärderingar

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på medelhöga värden för studenternas upplevelse av påverkan och inflytande över utbildningen, se tabell 8.

Tabell 8. Resultat examensenkätens frågor om studentinflytande.

Svarsalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n=6</i> (40%)	2024 <i>n=10</i> (50%)
Under utbildningen fick jag information om mina möjligheter att påverka programmets kurser	5.0	4.1
Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	4.8	4.3

På kursvärderingarnas fråga om i vilken grad studenterna instämmer med påståendet ”Jag uppfattar att lärarna varit tillmötesgående under kursen gång för idéer och synpunkter på kursens utformning och innehåll”, svarar studenterna de senaste två läsåren i medeltal 4.2 (23/24) och 4.5 (22/23) av 5.

Analys och utvärdering

Studieförhållanden och villkor för antagna till psykioterapeutprogrammet specifikt, innebär vissa utmaningar för våra studenter att medverka i formellt beslutade vägar för inflytande, såsom med studentrepresentant i programrådet. Vår huvudstrategi för att säkra studentinflytande innebär därför att vi förlitar oss mer på kursvärderingar och inte minst de informella möjligheter som vi kan ge studenterna (se punkt 3 och 4 ovan). Framför allt handlar detta om att vi skapar vägar för en snabbare och i perioder återkommande direkt återkoppling från våra studenter, som inte kräver deltagande i programråd eller utbildningsnämnd. Denna återkoppling samlas och diskuteras regelbundet inom ramen för utbildningen och förs vidare på relevanta nivåer av vår organisation. Målsättningen är att studenternas synpunkter tas till vara och får en effekt på arbetet med utbildningens planering, utveckling och kvalitetssäkring.

Vi tar studentinflytande på stort allvar och har på grund av svårigheterna att få till en medverkan av formella studeranderepresentanter i programrådets möten, sett till att på olika sätt få in studenternas synpunkter ändå. Det tycks som om kursforum och direkta, utvärderingar i form av korta quiz under pågående kurs uppskattas mycket av studenterna. Det vore ändå en vinst för oss som kursgivare att också få det mer formella studentinflytandet i programrådet, med feedback på kursplaner och en input till programmet på ett mer övergripande plan.

Styrkor

En nära samverkan mellan lärare och studenter, inte minst möjliggjord genom programmets relativt små studentgrupper, och nöjda studenter. I allmänhet hög svarsfrekvens på kursvärderingar.

Utmaningar

Avsaknad av flera och formellt utsedda studeranderepresentanter som skulle kunna ge en än mer nyanserad feedback, även på programmet i stort.

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Alternativa vägar för ett informellt studentinflytande
I självvärderingen lyfts hur ledningen för utbildningen på ett föredömligt sätt försöker hitta alternativa vägar för ett informellt studentinflytande då de mer formella vägarna (exempelvis representation i programråd) inte lyckats.
- Tillgänglig och lyhörd kursledning
Det framkommer i studentintervjuerna i samband med självvärderingen att kursledning och lärare är både tillgängliga och lyhörda, det genomsyrar texten att man är mån om att få in studenternas åsikter och idéer. Man nämner t.ex., quiz efter enskilda moment, utvärderingsluncher och löpande dialog med studenterna som olika kontaktytor, där studenternas erfarenheter och åsikter tas vara på.
- Regelbundna kursforum
Kursforum ter sig vara en framgångsrik strategi. Gemensamt med studenterna 1-2 tillfällen per termin, alla aktiva lärare under terminen är med och fångar upp synpunkter och erfarenheter från studenter och besvarar antingen direkt eller tar frågan vidare till kursledningen. Det är ett ambitiöst och potentiellt resurskrävande upplägg. Detta ger möjlighet till följdfrågor, både från lärare och studenter.
- En väl etablerad och komplett rutin för kursutvärderingar
Därutöver har man redovisat en imponerande rutin för att arbeta in kursutvärderingar i utvecklingsarbetet med utbildningen. Denna avhandlas mer utförligt under "Bedömningsgrund: Uppföljning, åtgärder och återkoppling" (2.4) ovan, då bedömningsgrunderna delvis överlappar varandra.
- Ett flertal metoder tillämpas för att följa och ta vara på studenternas erfarenheter
Ett flertal metoder tillämpas för att följa och ta vara på studenternas erfarenheter såsom Nybörjarenkät, Kursvärderingar, VFU-enkät, Studentbarometer och Examensenkät. Därtill nämns återkommande Alumnundersökning, Avnämningarundersökning gällande arbetsmarknadens behov och regelbundet återkommande Lika villkors-undersökningar.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Bristande formellt studentengagemang
Utbildningsansvariga kan behöva reflektera över hur ett större ansvarstagande för utbildningen formas hos studenterna. Informella kontaktytor mellan studenter och kursledningen där innehållet inte följs upp eller protokollförs formellt kan möjligen ge en falsk bild hos studenten av inflytande, som potentiellt undergräver motivation och möjlighet att delta i de formella forum som finns tillgängliga. Av självvärderingen framgår svårigheter med att få studentrepresentanter till programrådet eller utbildningsnämnden. Utbildningsledningen lyckas inte rekrytera

till dessa uppdrag. Det finns inte heller någon sektion för psykoterapeutprogramstudenter inom KI:s studentkår.

- Övriga reflektioner

På programmet finns yrkesverksamma och lite äldre studenter som kanske i första hand identifierar sig med grundyrke under vidareutbildning? Är det en allmän trend även vid andra utbildningar? Möjligen inte finns en upplevelse hos studenter att de tillsammans med lärare arbetar mot ett gemensamt mål.

Förslag på praktiska åtgärder för att underlätta deltagande i programråd

Kanske finns det möjligheter att påverka studenterna att aktivt välja en representant genom att gå ut och informera i kursgrupperna om uppdraget? Att studenternas inflytande drar åt det informella hållet, men saknas i programrådet, vars formella roll är avgörande är ett problem. Praktiska åtgärder vilka fungerat vid andra lärosäten för att underlätta deltagande i programråd kan övervägas, såsom att möten sker digitalt och på flexibla tider (ex. kvällstid) för att underlätta studentengagemang. Kanske kan även veckodagen skifta så att det blir lättare för representanten att vara med fysiskt vid något tillfälle?

Sammantaget framkommer en bild av att ansvarstagandet för den egna utbildningen är lägre än önskvärt bland studenterna. Utbildningsansvariga kan behöva reflektera över hur ett större ansvarstagande för utbildningen formas hos studenterna. Ett boktips i sammanhanget kan vara Cook-Sather et al. (2014). Engaging students as partners in teaching and learning. A guide for faculty. Jossey-Bass.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller till viss del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till bedömningen är att det saknas studeranderepresentant i programrådet, samt delvis att bedömargruppen saknar tydliga åtgärder för att engagera studenter i detsamma. Dock bör nämnas att det framgår att man är lyhörd för studenternas erfarenheter och åsikter och mån om att hitta vägar för dialog mellan lärare och studenterna.

4.1 Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan handlar om huruvida utbildningen är användbar på arbetsmarknaden och på vilket sätt utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv. Det innebär att en student efter examen ska kunna använda de kunskaper och färdigheter som studenten fått genom sin utbildning och bygga vidare på dem under hela sitt yrkesliv och i olika arbetslivskontexter. Det kräver att studenten under utbildningen erhåller både ämnesmässiga kunskaper samt generella färdigheter och förmågor. Inom detta bedömningsområde ska programmet redogöra för på vilket sätt utbildningen är uppdaterad och anpassad till arbetslivet, och på vilket sätt information inhämtas som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet. Programmet ska även redogöra för hur samverkan med det omgivande samhället sker i syfte att säkerställa hög kvalitet i utbildningen. Inom detta bedömningsområde ingår även hur programmet arbetar med att tillvarata alumnens erfarenheter i utveckling av utbildningen.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Programmets redogörelse

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sätt som gör den direkt tillämpbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Utbildningen baseras på den senaste forskningen inom psykioterapi och psykologi, vilket säkerställer att studenterna lär sig metoder och teorier som är vetenskapligt förankrade och tillämpbara i klinisk praktik. Genom att integrera teori med praktik får studenterna både förståelse för och färdigheter i att tillämpa evidensbaserade metoder som är relevanta för dagens arbetsmarknad. Under utbildningens kliniska kurser på år 1-3 (KBT: [2PT122](#), [2PT123](#) och [2PT135](#), SPEC: [2PT124](#), [2PT125](#) och [2PT134](#)) genomför studenterna omfattande klinisk praktik under noggrann handledning av erfarna psykioterapeuter. Detta ger studenterna direkt insyn i hur arbetslivet fungerar och möjlighet att tillämpa sina kunskaper i verkliga vårdssituationer. Handledning bidrar till utvecklingen av ett professionellt förhållningssätt, vilket gör att studenterna blir redo att hantera komplexa situationer och förändringar i arbetslivet.

Utbildningen innehåller undervisning i olika terapeutiska inriktningar inom paraplybegreppet kognitiv beteendeterapi, vilket gör att studenterna får en bred kompetens som gör dem flexibla i sitt yrkesutövande. Fokus läggs på att lära studenterna att kritiskt granska nya behandlingsmetoder och integrera dessa i sitt arbete, vilket stärker deras förmåga att anpassa sig till förändringar och nya krav i yrket. Utbildningen betonar vikten av fortbildning och livslångt lärande, vilket innebär att studenterna redan under utbildningen utvecklar en vana att hålla sig uppdaterade om nya rön och förändringar inom psykioterapi och närliggande områden. Genom kurser och projekt som betonar självreflektion och analys av egna arbetsmetoder, förbereds studenterna för att kontinuerligt förbättra sitt yrkesutövande.

Programmet har i och med KI:s och Regionens gemensamma Centrum för psykiatriforskning en nära koppling till olika vårdinstitutioner, både inom den offentliga och privata sektorn, vilket säkerställer att utbildningen är anpassad efter de behov som finns i samhället. Studenterna genomför sin praktik på dessa vårdinstitutioner, vilket både stärker deras förståelse för samhällets utmaningar och deras praktiska erfarenhet av att möta dessa. Programmet adresserar viktiga och aktuella samhällsfrågor som till exempel i) psykisk ohälsa bland migranter, ii) utveckling och användning av digitala

vårdverktyg, såsom internetbaserade terapiformer, och iii) hantering av trauma och kriser, vilket är särskilt relevant i samband med globala och nationella utmaningar som pandemier eller flyktingkriser. Genom att integrera dessa aspekter i utbildningen blir studenterna förberedda på att möta skiftande samhällsbehov och arbeta i olika kontexter.

Utbildningen erbjuder möjligheter för studenter att under sin VFU-placering arbeta i team med andra yrkesgrupper inom vård och omsorg, som läkare, sjuksköterskor och socialarbetare. Detta stärker deras förmåga att samverka i det mångprofessionella vårdssystemet, vilket är avgörande för framgångsrik behandling av patienter. Programmet arbetar aktivt och löpande med externa aktörer såsom arbetsgivare, myndigheter och tidigare studenter, för att utveckla utbildningen och säkerställa att den fortsätter att vara relevant för arbetslivet. Representanter för utbildningen är t ex aktiva i olika samverkansforum med fackförbund, högskolor, regioner och arbetsgivare. Lärarna på utbildningen är till stor del aktiva forskare och kliniker, vilket innebär att utbildningen inte bara anpassas till arbetsmarknadens aktuella behov, utan även bidrar till att forma framtida trender och krav inom psykoterapi.

Examensenkät

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på höga resultat inom kvalitetsområdet Arbetsliv och samverkan, se tabell 9.

Tabell 9. Resultat examensenkätens frågor om Arbetsliv och samverkan.

Svarsalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n</i> =6 (40%)	2024 <i>n</i> =10 (50%)
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att arbeta inom det område jag har studerat vid KI	5.5	5.8
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att söka nödvändig information	5.8	5.9
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att självständigt lösa problem	5.7	6.0
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att följa kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att samarbeta med andra	5.8	5.9
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att arbeta i interprofessionella team	5.8	5.7
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att samverka i mångkulturella miljöer	5.0	4.5

Analys och utvärdering

KI:s psykoterapeutprogram har som redogjorts för tidigare en väl utvecklad samverkan med psykiatri i Region Stockholm, inte minst genom att organisatoriskt ligga inom KI:s och Regionens gemensamma Centrum för psykiatriforskning. Genom att kombinera evidensbaserad undervisning, praktisk tillämpning, samverkan med vården och ett starkt fokus på anpassning till aktuella samhällsutmaningar säkerställer psykoterapeutprogrammet att studenterna är väl förberedda för ett föränderligt arbetsliv. Samtidigt stärker samarbetet med det omgivande samhället utbildningens relevans och bidrar till att möta både dagens och framtidens behov av psykisk hälsovård.

Styrkor

Även om utbildningen fokuserar på psykologisk behandling inom paraplybegreppet kognitiv beteendeterapi, så presenteras en bredd av bedömnings- och behandlingsförfaranden. En betoning görs också av de gemensamma psykoteraeutiska processerna och faktorerna inom psykoteraui, vilket vi bedömer ger en god grund för fortsatt professionell utveckling i arbetslivet. Studenterna genomför inom ramen för VFU praktik inom olika delar av vården och i samarbete med olika andra yrkesgrupper, vilket ger en bred erfarenhet av arbetslivet och dess olika utmaningar och möjligheter.

Utmaningar

Att hantera de kliniska praktikplatserna och säkerställa den kliniska kursernas kvalitet är arbetskrävande och kostsamt och bygger på kontinuerlig kommunikation och samarbete med vårdaktörerna. Som nämnts tidigare ser vi, dels med tanke på effektivt resursnyttjande, men lika mycket också med tanke på söktryck och med tiden växande pedagogiska utmaningar, ett behov av att se över formerna för studenternas patientarbete (se Bedömningsgrund [Måluppfyllelse – färdighet och förmåga](#)).

Bedömargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Stark vetenskaplig förankring
Utbildningen har en stark vetenskaplig förankring som aktivt följer utvecklingen inom psykoterauifältet, med kliniskt aktiva och kompetenta lärare och handledare. Utbildningen har därmed goda förutsättningar att vara både uppdaterad och evidensbaserad i takt med att kärnämnet utvecklas inom klinik och forskning. Den fostrar också den blivande psykoteraeuten att söka kunskap inom kärnämnets forskningsområde.
- Relevant VFU
Den VFU som ingår i utbildningen har teoretiskt sett goda förutsättningar för att ge en bred kontaktyta mot arbetslivet samt att integrera teori och praktik i kliniskt arbete.
Utbildningen har även organisatoriska fördelar som del av KI:s och Region Stockholms gemensamma Centrum för psykoterauiforskning, vilket ger en nära koppling till både offentliga och privata vårdinstitutioner inom vilka studenterna genomför sin praktik. Detta innebär goda möjligheter till ett ömsesidigt utbyte mellan utbildningen och arbetslivet.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- VFU:n problematisk i praktiken
Utbildningens relativt omfattande och ambitiösa VFU lyfts under flera punkter fram som ett centralt inslag och en tydlig styrka, i form av bland annat kontakten med/integrationen i arbete och arbetsplatser inom olika vårdnivåer såväl som samverkan i tvärprofessionella team. Parallellt med detta framkommer att den nuvarande utformningen av VFU:n även skapar en del problem, dels utifrån dess höga/stora omfattning i tid, dels att VFU förläggs utanför den egna arbetsplatsen. I studentintervjuer framkommer att detta moment kunde ha varit mer meningsfullt med en mer genomarbetad introduktion till arbetsplatsen samt ett mer tydligt formulerat och i tid mer omfattande engagemang från exempelvis teamlärare hade möjliggjorts.

Bedömargruppen delar således självvärderingens bedömning att aktuellt upplägg av VFU bör ses över, samtidigt som det blir tydligt att förändring avseende utformningen av VFU kan leda till att potentiellt positiva aspekter går förlorade.

- Beteendeoriktad slagsida

Utbildningen tycks i sitt innehåll ha en viss slagsida åt beteendeoriktade modeller/arbetssätt (på bekostnad av kognitiva dito) när bedömargruppen överser lärandemål, litteraturlista och schema. Vilket även bekräftas i studentintervjuerna. En större bredd inom paraplyet KBT hade kunnat främja studenternas möjligheter att agera flexibelt i förhållande till de olika krav och förväntningar arbetsgivare kan ha, samt ge en starkare grund för att ta till sig metodutveckling inom kärnämnet.

- Övriga synpunkter

Förbättringsmöjligheter skulle kunna inbegripa återkommande VFU-träffar, stöd för att komma in i verksamheten och ta till vara sin praktik. Checklistor på kärnerfarenheter som man bör ha fått göra under sin VFU.

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller till stor del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är närheten mellan utbildningen och arbetsgivare, t.ex. genom att flera lärare är anställda inom regionen, samt av KI organiserad VFU på arbetsplatsen, ger goda möjligheter till ett ömsesidigt utbyte mellan utbildningen och arbetslivet.

4.2 Bedömningsgrund Internationalisering

Enligt högskolelagen kap 1 §5 ska den samlade internationella verksamheten vid respektive högskola bidra till stärkt kvalitet av utbildning och forskning, samt främja hållbar utveckling både nationellt och globalt inom högskolornas områden. Framtidens utmaningar är globala och måste lösas i samverkan över nationsgränser. Arbete inom hälso- och sjukvården, i näringslivet eller i akademien förutsätter interkulturella kompetenser. KI har därför ett ansvar att förbereda alla studenterna för ett globalt medborgarskap, dvs ett globalt socialt samhällsansvar och en förmåga och vilja att bidra. För detta krävs en väl integrerad undervisning i global hälsa och träning i interkulturella kompetenser.

Internationalisering på hemmaplan (IaH) som innebär att man integrerar interkulturella och globala perspektiv i utbildningen ger goda förutsättningar för en hållbar och integrerad internationalisering som når alla. Det kan tex. ske genom att man tillvaratar och delar studenters och undervisande personals erfarenheter från olika internationella sammanhang. Miljön på KI är internationell och detta kan i sig användas som en resurs. Den snabba utvecklingen av digitaliseringen erbjuder stora möjligheter till internationell undervisning utan fysiska resor tex genom gästföreläsningar digitalt eller grupparbeten online med studenter från partneruniversitet. Mobilitet kvarstår dock som en viktig del i internationaliseringen och utbildningsprogrammen bör aktivt skapa möjligheter för detta. Undervisning på engelska ger en möjlighet att ta emot och integrera utbytesstudenter och lokala studenter, men framför allt stärker det studenterna i deras profession, förbereder dem för forskning, en global arbetsmarknad och ett yrkesliv i ett mångkulturellt samhälle.

Bedömningsgrund Internationalisering

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den utvecklar studentens interkulturella kompetens och studentens beredskap att arbeta på en global arbetsmarknad.

Programmets redogörelse

De lärandemål som bäst relaterar till kvalitetsområdet Internationalisering återfinns i de kliniska kurserna på år 1-3 (KBT: [2PT122](#), [2PT123](#) och [2PT135](#), SPEC: [2PT124](#), [2PT125](#) och [2PT134](#)), och lyder, med mindre variationer, att *”reflektera kring bakgrunden till patientens upplevelser och perspektiv, samt hur dessa uttrycks i den psykoterapeutiska processen”*. Lärandemålet är allmänt skrivet men inkluderar förmågan att identifiera och reflektera över betydelsen av olika patienters skiftande bakgrund och erfarenheter, för hur de upplever och presenterar sina problem. Ett annat lärandemål i samma kurser som delvis relaterar till det aktuella kvalitetsområdet är att *”självständigt analysera och tillämpa mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning och behandling och granska egna värderingar som kan påverka yrkesutövandet, för att förebygga diskriminering utifrån de gällande diskrimineringsgrunderna”*. Även detta mål är tämligen allmänt skrivet men betonar ytterligare förmågan att kunna se och hantera patienter med olika bakgrund och värderingar utan att det ska påverka bemötandet eller vården negativt. För båda nämnda mål uttrycks en progression i lärandemålen mellan de olika kurserna.

Vad gäller studenternas *”beredskap att arbeta på en global arbetsmarknad”* så finns det i programmets kurser inga lärandemål som direkt syftar till detta. Tvärtom så betonas förmågan att verka inom svenska lagstiftning och sjukvårdsstruktur. Detta förklaras av att de allra flesta som går programmet kommer att arbeta inom Sverige och att psykoterapeutisk verksamhet ser olika ut i olika delar av världen, varför kunskaper och kompetens för att verka i andra länder vore är ett mycket svårt mål att nå. Man kan

dock konstatera att psykoterapeutprogrammets innehåll till stor del speglar innehållet i motsvarande utbildningar i bl.a. Storbritannien och Tyskland, och att ekvivalering i förekommande fall har gått bra för programmets studenter.

Försök med att genomföra delar av utbildningen på engelska har prövats men förkastades av programmets studenter och upplevdes inte som meningsfullt av involverade lärare. Utbildningen varken vänder sig till eller attraherar internationella studenter, troligen på grund av att psykoterapeuters arbetsmarknad främst är nationell snarare än internationell, och för att en anställning i Sverige (eftersom tjänstgöring ska ske parallellt med studentens studier) är en förutsättning för att alls antas till programmet.

Internationella samarbeten med andra högskolor och institutioner har initierats de senaste åren, främst med syfte att inspirera och utbyta lärdomar kring pedagogiska metoder och utbildningsformat. Dessa samarbeten är informella men inkluderar även forskningssamarbeten och andra utbyten. Till exempel så ingår numera inslag med undervisning av lärare från utländska universitet via videolänk.

Examensenkät

Svaren på examensenkätens fråga med bäring på internationalisering – i vilken grad som studenterna känner sig väl förberedda för sitt kommande arbetes krav på att samverka i mångkulturella miljöer – visar på relativt höga värden, 4,5 (VT24) och 5,0 (VT23) på en 6-gradig skala.

Analys och utvärdering

Som nämnts ovan är de lärandemål som motsvarar detta mål något allmänt skrivna och en mer tydlig formulering skulle bättre spegla de kompetenser som avses. Nuvarande lärandemål är också främst passivt beskrivna, såtillvida att kompetensen som beskrivs är att *inte* bete sig på ett sätt som riskerar att diskriminera patienter, medan aktiv kulturell kompetens inte nämns. Arbetet med att utveckla studenternas förmåga att inventera och utveckla sin interkulturella kompetens har nyligen integrerats i utbildningen utifrån att behovet har identifierats, och det planeras att förtydligas i kommande revisioner av kursplaner.

Styrkor

Lärandeaktiviteter kring att identifiera och hantera kulturella aspekter av psykoterapeutiskt arbete initierades för ett par år sedan, och ingår nu på flera av kurserna under programmets tre år.

Utmaningar

Begreppet kulturell kompetens nämns inte i någon av programmets kursplaner. I samband med det kommande arbetet med nya kursplaner kommer detta att ses över och begreppet introduceras och integreras i undervisningen.

Bedömgargruppens bedömning

Styrkor:

Bedömgargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Det finns läraaktiviteter på plats som förbereder studenten att arbeta på en global arbetsmarknad.
En central aspekt av internationalisering är att förbereda studenten att arbeta på en global arbetsmarknad. I detta sammanhang är det en styrka i utbildningen att KI verkar i ett internationellt sammanhang, inte minst genom att forskningsaktiva

lärare på programmet har olika internationella samarbeten. Inom ramen för det erbjuds studenterna deltagande vid workshops och dylikt som ges digitalt av internationella samarbetspartners och majoriteten av studenterna genomför sina examensarbeten inom pågående forskningsprojekt (även om alla inte är internationella).

- Kurslitteraturen är av internationell karaktär
Det är också en styrka att kurslitteraturen är av internationell karaktär, där huvuddelen kommer från USA och England. Studenterna får därmed en god inblick i den internationella utvecklingen inom området. Litteraturen bidrar också till att studenten tillgodogör sig en internationellt gångbar fackvokabulär, vilket underlättar arbete utanför Sveriges gränser.
- Studenterna känner sig väl förberedda för sitt kommande arbetes krav på att samverka i mångkulturella miljöer
Studenternas skattningar visar på relativt höga värden, 4,5 (VT24) och 5,0 (VT23) på en 6-gradig skala.
- Det finns ansatser till utvecklingsarbete rörande internationalisering
Andra läraaktiviteter som berör internationalisering är under utveckling, vilket är lovvärt. T.ex. ämnar man bjuda in internationella föreläsare digitalt, där etablerade internationella samarbeten underlättar genomförandet. Man nämner också att samarbeten med psykoterapiutbildningar i andra länder kan utvecklas, där studenter i något moment skulle kunna samverka över nationsgränser. Detta är en spännande idé och skulle stärka internationaliseringsperspektivet avsevärt.

Man har även en medvetenhet om att internationalisering behöver viktas mot de förutsättningar som finns nationellt, både gällande svensk vårdmiljö samt svensk lagstiftning som kringgärdar utövandet av psykoterapi. Denna avvägning är aldrig enkel och något som de flesta lärosäten brottas med.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- Det saknas specifika kurser eller moment som berör kulturell anpassning av KBT
I självvärderingen diskuteras hur utbildningen ger förutsättningar att reflektera kring, analysera och tillämpa mångfaldsaspekters betydelse vid behandling av individer från olika kulturella grupper. Ett liknande perspektiv kan läggas på de metoder och bakomliggande teorier man lär, dvs att studenterna får lära sig att värdera och förstå hur metoder som utvecklas inom en annan kultur, t.ex. USA, kan anpassas för svenska förhållanden. Ingen specifik kurs eller moment inom kursen berör Kulturell anpassning av KBT (Culturally adapted CBT). Ett idag växande område såväl forskningsmässigt som kliniskt. Ledningen kan vid revisionen överväga ett sådant mer tydligt inslag (kurs/moment). Kompetens i lärargruppen för detta finns redan, då KI har en anställd lärare med specialintresse för kulturella anpassningar av psykoterapi.
- Kulturell kompetens nämns inte i programmets kursplaner.
Man framhåller i självvärderingen att "Begreppet kulturell kompetens nämns inte i någon av programmets kursplaner. I samband med det kommande arbetet med nya kursplaner kommer detta att ses över och begreppet introduceras och integreras i undervisningen.", vilket är lovvärt och angeläget.

- Få och generellt hållna lärandemål som berör internationalisering.
Det saknas lärandemål i kursplanerna som på ett tydligt sätt tar upp internationaliseringsaspekter. De mål som nämns, att "reflektera kring bakgrunden till patientens upplevelser och perspektiv, samt hur dessa uttrycks i den psykoterapeutiska processen" och "analysera och tillämpa mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning och behandling" är dels generellt hållna och ger inte särskilt mycket vägledning gällande utbildningens innehåll eller utformning, dels rör de endast delar av internationalisering såsom den framhålls bedömningsgrunden.
- Internationalisering behöver synliggöras tydligare i programmets dokumentation
Av självvärderingen framgår att det görs en hel del ansträngningar mot internationalisering "på golvet", d.v.s. i utbildningens faktiska läraaktiviteter och det sammanhang inom vilket dessa genomförs. Dock framstår det som att internationalisering behöver synliggöras tydligare i programmets dokumentation, t.ex. genom revidering av lärandemål, konkretiserade innehållsbeskrivningar och utformandet av läraaktiviteter i utbildningen. Det finns många goda idéer hos kursledningen, men det förfaller som implementeringen av dessa inte skett i särskilt stor utsträckning, utan att man istället lutar sig mot att internationalisering sker genom forskningssamverkan hos lärare.
- Det tycks saknas en grundlig analys och kartläggning rörande vad och vilka aspekter av internationalisering som är viktiga för och ska prioriteras inom programmet.
Även om bedömargruppen håller med om att målsättningen att ge "kunskaper och kompetens för att verka i andra länder" är både svårt att nå och sannolikt inte heller önskvärt, då varken studenter eller arbetsmarknaden har något stort behov av det, men det finns andra aspekter såsom kulturell kompetens och anpassning av psykoterapi som bör utvecklas såsom kulturell anpassning av metoden och kunskaper och färdigheter att väga in mångfaldsaspekters betydelse vid bedrivandet av psykoterapi, inte minst i ljuset av att en växande del av befolkningen i första eller andra generation stammar från annan kultur än den svenska.
- Övriga synpunkter
Möjligen kunde ett inslag om hur professionalisering och utbildning av psykoterapeuter ser ut i olika länder såsom t.ex. USA, Tyskland och Storbritannien vara av intresse rörande internationalisering. Vad behöver den som utbildats på KI eventuellt komplettera för att t.ex. kunna verka inom IAPT?

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller till stor del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att det är en brist på formuleringar i dokumentationen kring utbildningen rörande bedömningsgrunden. Det finns heller inga kurser eller moment som riktar sig mot aspekter av internationalisering, kulturell kompetens eller kulturell anpassning explicit.

4.3 Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens

Interprofessionell kompetens ingår i den generiska kompetens som är nödvändig för medarbetare, inte bara inom dagens och framtidens hälso- och sjukvård utan även inom andra för KI:s utbildningar relevanta arbetslivsområden. KI:s vision är att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att studenten efter avslutad utbildning har bästa möjliga förutsättningar att arbeta inom, leda och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner. Lärandemål och utbildningsaktiviteter för att uppnå interprofessionella kunskaper, färdigheter och förhållningsätt ska därför ingå och examineras inom KI:s utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå.

I interprofessionella kompetenser ingår: Kommunikation, samarbete, arbete i team, roller och ansvar, konfliktlösning, patientsäkerhet samt patient/klientcentrering.

Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den utvecklar studentens kompetens att arbeta inom och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner.

Programmets redogörelse

Psykioterapeutprogrammet har flera examensmål som rör kvalitetsområdet interprofessionellt lärande. Från högskoleförordningen kommer examensmålet att *visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper*. Inte minst har programmet det lokala examensmålet att *visa fördjupad förmåga att vid bedömnings- och behandlingsarbete samarbeta med andra yrkeskategorier inom psykiatrisk vård*. En redogörelse för programmets självvärdering gällande måluppfyllelsen av det senare, återfinns under rubriken Bedömningsgrund [Måluppfyllelse - lokalt mål](#). Vår redogörelse där gäller också kvalitetsområdet Interprofessionell kompetens, eftersom det lokala examensmålet närmast är att betrakta som en del eller specificering av studenternas interprofessionella kompetens uttryckt såsom *kompetens att arbeta inom och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner*.

I tillägg till redogörelsen som lämnats apropå det lokala målet, finns lärandemål om kommunikation, arbete i team, roller och ansvar, samt patient/klientcentrering framförallt inom SPEC-inriktningen, där lärandemål finns inom fördjupningskurserna år 2 ([2PT121](#)) och år 3 ([2PT136](#)). År 2 får SPEC-studenterna bland annat fördjupad kunskap inom området organisation, ledarskap och utveckling, med fokus på interprofessionell kompetens och utveckling och förvaltning av god psykologisk behandling, och mångfaldsperspektiv. Dessa examineras genom PM och kamratfeedback. I kursen år 3 finns flera mål som handlar om värderingar och förhållningssätt inom området interprofessionell kompetens, samt om stärkande av kompetens hos personal som ger psykologisk behandling. Dessa lärandemål examineras genom seminarium, egen analys, och diskussioner. SPEC-studenter förväntas således utveckla fördjupad kompetens inom dessa aspekter av kvalitetsområdet interprofessionell kompetens.

Resultaten från de senaste två årens examensenkäter visar på mycket höga värden inom kvalitetsområdet Interprofessionellt lärande, se tabell 10.

Tabell 10. Resultat på examensenkätens frågor om interprofessionellt lärande. Svartalternativ från 1 (instämmer i mycket liten grad) till 6 (i mycket hög grad).

Fråga	2023 <i>n=6</i> (40%)	2024 <i>n=10</i> (50%)
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att arbeta i interprofessionella team	5.8	5.3
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att samverka med andra professioner	5.8	5.4
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att samarbeta med andra	5.8	5.9
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att kommunicera muntligt	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att kommunicera skriftligt	5.5	5.7
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att kritiskt granska information	5.5	6.0
Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på att samverka i mångkulturella miljöer	5.0	4.5

Analys och utvärdering

Som framgår av ovan och programmets redogörelse och analys av det snävare, lokala examensmålen med stor bäring på kvalitetsområdet interprofessionell kompetens, är programmets arbete inom detta område väl utvecklat (se Bedömningsgrund [Måluppfyllelse – lokalt mål](#))

Att studenterna är väl förberedda för att samarbeta i bedömnings- och behandlingsarbetet (det lokala examensmålet) är i sig ett resultat av den kompetens och (för SPEC-inriktningen) fördjupade kompetens som studenterna genom programmet utvecklar avseende kommunikation, arbete i team, roller och ansvar, konfliktlösning, patientsäkerhet samt patient/klientcentrering.

Styrkor

Flera olika och relevanta lärandemål avseende interprofessionell kompetens för SPEC-inriktningen, vilket förbereder dem för en mer organisatorisk och ledande roll efter avslutad utbildning.

Utmaningar

Endast i de fördjupande kurserna på SPEC-inriktningen finns uttalade lärandemål om de bredare kompetenser som ingår i begreppet interprofessionell kompetens. Det är tydligt för oss som arbetar i programmet att vi har lärandeaktiviteter, framförallt inom de kliniska kurserna, som berör alla dessa frågor (kommunikation, arbete i team, roller, patientsäkerhet osv) även på KBT-inriktningen, men det är nu uppenbart att inga konkreta lärandemål är uppsatta i kursplaner. I vilken grad som detta bör, och i såfall hur, förtydligas i kommande kursplaner kommer att analyseras i det planerade arbetet med samtliga kursplaner.

Bedömargruppens bedömning

Många av de styrkor och förbättringsområden som framhålls inom bedömningsgrunden ”lokalt mål” gäller även för denna bedömningsgrund då de är delvis överlappande.

Styrkor:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor inom bedömningsgrunden:

- Mångfalden av grundyrken i studentgruppen (KBT-inriktningen) och de forum där de möts och samverkar i grupparbeten, redovisningar och handledning.
- Den klinisknära VFU:n, där interprofessionell kompetens gällande kommunikation och samverkan blir helt centrala.
- Inom SPEC-inriktningen finns mer uttalade lärandemål inom bedömningsgrunden.
- Lärandeaktiviteter finns inom bedömningsgrunden för båda inriktningarna även om de inte alltid motsvaras av klart angivna lärandemål i kursplaner.

Förbättringsområden:

Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande inom bedömningsgrunden:

- SPEC-inriktningen har i handledningen psykologspecifika handledningsgrupper vilket minskar möjligheterna till utveckling av interprofessionell kompetens. Vi rekommenderar att psykologernas behov av att diskutera yrkesspecifika frågeställningar lyfts inom andra moment än handledningen. Psykologerna får då större erfarenhet av lagarbete/samverkan med andra yrkesgrupper via handledningen.
- KBT-inriktningen bör ges samma möjligheter till lärande om interprofessionell kompetens som gäller för SPEC-inriktningen. Enligt rapporten lyfts inte bedömningsgrunden på samma sätt som inom SPEC-inriktningen. Vår bild är att även inom SPEC-inriktningen framgår inte lärandemålen så konkret som självvärderingen vill göra gällande. Generellt bör olika aktiviteter kopplade till bedömningsgrunden framgå tydligare i kursplanernas lärandemål och lärandeaktiviteter för båda inriktningarna.
- VFU:ns möjligheter att förmedla kunskaper inom bedömningsgrunden kan med fördel utvecklas i kursplanearbetet.
- En rekommendation är att skapa fler kontaktytor med andra professioner. Vissa ämnesområden lämpar sig kanske extra väl för ändamålet, t.ex. samläsning rörande juridik och/eller etikseminarium med läkarprogrammet. Kan man ha inslag, t.ex. case-baserade inslag, där man arbetar tillsammans med något annat program?

Bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet **uppfyller till viss del** kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är en sammanvägning av brister som yrkesspecifika handledningsgrupper och att lärandemålen inte lyfts så konkret som önskvärt. Bedömningen motiveras också av att det saknas kurser inom KBT-inriktningen, vad bedömargruppen har kunnat se.

Övriga aspekter

Programmets redogörelse

Som nämnts har programmet under en längre period brottats med lågt söktryck, vilket behöver åtgärdas. I syfte att höja söktrycket och samtidigt säkra och utveckla utbildningens fortsatta höga kvalitet, pågår sedan en tid ett arbete med att ta fram en ny utbildningsplan för programmet, bl a med ett förändrat upplägg för patientarbetet. Programmet är i skrivande stund mitt i processen, varför vi i vår självvärdering inte kunnat ge ange på ett detaljerat sätt hur vi avser att hantera de utmaningar vi ser och redogjort för. Självvärderingen inkl. mappningen har bidragit till att synliggöra behov av att t ex förtydliga progression i kursplaners lärandemål inom ett antal områden, och att ta ett större grepp kring exempelvis frågor om hållbarhet. Arbetet med det nya programmets kursplaner inleds under våren 2025, och en ny utbildningsplan planeras att börja gälla för antagna från och med HT26.

Bedömargruppens reflektion

Framställningen genomsyras av en hög grad av medvetenhet kring vilka utvecklingsområden som är viktiga. Flera idéer om hur utvecklingsarbetet ska gå till diskuteras idag inom utbildningen men framgår inte av självvärderingen. Det hade varit önskvärt om självvärderingen översiktligt belyst hur man avser hantera de utmaningar som beskrivs även om inga beslut är fattade.

Genomgående i självvärderingen är VFU-placeringen beskriven både som en styrka och en svaghet, vilket kan göra det komplext att genomföra gradvisa förändringar. Det framkommer i de intervjuer som bedömargruppen genomfört att VFU inom ramen för utbildningen framgent kommer att innebära klientarbete på egen arbetsplats för studenterna, i linje med övriga psykoterapeutprogram.

Tänkandet kring progression kan berikas med fler perspektiv. Man hänvisar idag ofta till ärendekomplexitet som garant för progression, men det är inte självklart så att en behandling exempelvis vid psykossjukdom är mer komplex än vid paniksyndrom. Vidare bör färdigheter syftandes till självständighet i yrkesrollen lyftas fram i högre grad såväl som djupet av förståelse och metodologisk kompetens vara förtjänstfullt att belysa i avseende på progression.

Bedömargruppens sammanfattning

Generellt är självvärderingen välstrukturerad och genomarbetad och den gav en god grund för att bedöma programmets styrkor och utmaningar. Tillsammans med de olika intervjuerna (studenter, lärare, ledning) fick vi i stort svar på våra frågor kring utbildningen. Vi saknade dock studentinlagan som vi förstår aldrig inkom.

Upplägget och syftet med VFU:n har dock till viss del varit svår att förstå. Självvärderingen och svar vid intervjuer gav något olika bild. Är syftet med VFU:n att den enbart ska kunna erbjuda studenterna patienter med varierande problematik och alltmer komplex över terminer? Eller är syftet därutöver att studenterna under sin VFU-placering även skall ”arbeta i team med andra yrkeskategorier inom vård och omsorg som läkare, sjuksköterskor och socialarbetare...” (citat från självvärderingen). Såväl det lokala målet som bedömningsgrunden “Interprofessionell kompetens” syftar till att stärka studenternas kompetens i samarbete med andra professioner inom ramen

för sin yrkesutövning. Hur VFU:n, som den beskrivs i självvärderingen, i praktiken tillgodoser detta ter sig delvis oklart.

Programmets viktigaste styrkor

- Personal med hög vetenskaplig och klinisk kompetens. Under studentintervjuerna lyfts särskilt att det vid syndromundervisning varit lärare med erfarenhet av såväl klinisk verksamhet som forskningsverksamhet rörande patientgruppen.
- Lärare på utbildningen är i hög grad engagerade som handledare för examensarbeten, vilket skapar goda förutsättningar i avseende på tillgänglighet och genomförande av meningsfulla examensarbeten.
- Ett lovvärt och unikt initiativ till upplägg av Verksamhetsförlagd undervisning (VFU) som dock kan behöva utvecklas då det även finns utmaningar med upplägget.
- En utbildning med stark förankring inom evidensbaserad psykoterapi i form av KBT.
- Ett flertal personer är knutna till utbildningen i olika funktioner vilket gör utbildningen mindre sårbar, t.ex. vid pensionsavgångar.
- Det kollegiala arbetet med kursvärderingar och kursanalyser är föredömligt.

Programmets viktigaste förändringsområden

Bedömargruppen ser det som önskvärt att den nya utbildningsplanen inför tydligare utbildningsinslag om interkulturell kompetens, samverkan och kommunikation med andra yrkesgrupper, kognitiva modeller/arbetssätt och Sokratisk dialog/samtalsmetodik. Det sistnämnda kan ges en mer framskjuten roll på bekostnad av Motiverande Samtal som bör ses som ett specialfall av samtalsmetodik och inte som en kärnfärdighet.

En speciell kurs som behandlar transdiagnostiska och processbaserade KBT-arbetssätt kan även övervägas vid arbetet med det nya programmet. Studenterna/de blivande psykoterapeuterna möter i sin vardag ofta patienter med en uttalad samsjuklighet där ett mer transdiagnostiskt och processbaserat perspektiv är nödvändigt. Det är även ett kunskapsområde under snabb utveckling. Vi förstår det som att de idag enbart får undervisning om manualbaserad transdiagnostisk behandling (UP).

Progression gällande kärnämnet befrämjas på ett bra och genomtänkt sätt av en gradvis ökad komplexitet hos patientgruppen över utbildningens tre år. Hur man ser på progression och grader av färdigheter inom kärnkompetenserna framkommer dock inte tydligt och kan vara ett viktigt utvecklingsområde, t.ex. genom att utgå från ACCS.

Lärandeaktiviteter och progression gällande studenternas akademiska skrivande kan formaliseras tydligare. Likaså att lärandeaktiviteter finns tidigt i programmet för att möta upp studenter med annan grundutbildning än KBT, samt att VFU:n utformas på ett sätt som inte befrämjar social snedrekrytering.

Gällande en inkluderande utbildning och studentstöd bör former och villkor för studentstöd ges en högre grad av formalisering, kanske med policys och riktlinjer för individuell anpassning av studier, så att studentens rättssäkerhet säkerställs.

Enligt målen för psykoterapeutprogrammet (högskoleförordningen) skall studenten "visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer". Vi kan inte hitta några kursinslag om andra etablerade psykoterapisystem än KBT. Exempelvis psykodynamisk psykoterapi och interpersonell terapi. Utbildningen bör orientera om andra psykoterapisystem för att kunna leva upp till examensmålet. Det kan även vara

berikande att moment mer systematiskt belyser likheter och skillnader mellan olika psykoterapisystem inom "familjen" kognitiva och beteendearterade terapiformer.

Se över balansen i utbildningen mellan olika evidensbaserade kognitiva och beteendearterade terapiformer. Alternativt, tydligare lyfta en profil mot mer inlärningspsykologiskt förankrade terapiformer inom KBT-fältet.

Specialistutbildningens kurser/moment bör, i de fall de inte faller inom målen för psykoterapeutprogrammet enligt Högskoleförordningen, utgöra tillägg - inte ersätta centrala kurser på psykoterapeutprogrammet. Därtill ser vi det som viktigt att även SPEC-inriktningens studenter har tvärprofessionella handledningsgrupper.

Knyta psykoterapeuter med andra grundyrken än psykolog till utbildningen. Vid studentintervjuerna uttrycktes att "det hade varit kul med förebilder som ej var psykologer". Bedömargruppen kan förstå den synpunkten. I en yrkesgrupp som består av många olika grundyrken ter det sig som ett viktigt utvecklingsområde att erbjuda lärare/handledare från andra grundyrken än psykolog som modeller för professionalisering som psykoterapeut.

Komplettera examinationsformerna inom bedömningsgrunden "Kunskap och förståelse" med skriftliga individuella examinationer (Salstentor), primärt kan det anses syfta till att säkerställa att grundläggande teoretisk kunskap finns på plats innan studenten går vidare till kliniska moment inom ramen för utbildningen. Vidare bör övervägas att använda videoinspelade rollspel för att illustrera tillämpning av "Färdighet och förmåga". Idag används den examinationsformen enbart för motiverande samtal.

Forma tidigt i utbildningen ett större ansvarstagande för utbildningen hos studenterna samt underlätta deltagande i programråd genom att lägga dessa på kvällstid samt ha digitala möten. De lovvarde ansatserna till informell kontakt mellan studenter och utbildningens lärare/ledning kan möjligen bidra till att det formella engagemanget tappar i incitament.

Under studentintervjuerna framkom önskemål om utökad samundervisning mellan SPEC- och KBT-inriktningen under de inledande terminerna, så att en större gemenskap mellan de två inriktningarna utvecklas. Studenterna berättar om en olycklig uppdelning där psykologerna vid samundervisning ofta sitter på ena sidan i salen och övriga yrkeskategorier på den andra sidan i salen.

Undersök studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning. Hur många studenter har efter avslutad utbildning anställningar där legitimation som psykoterapeut krävs eller är meriterande? Leder SPEC-inriktningen till specialisttjänster för studenterna?

Studenterna efterfrågar dels en bättre introduktion till VFU:n av teamledaren ("så här fungerar det hos oss"), dels återkommande träffar med ansvarig för VFU:n för att följa upp hur praktiken fungerar och tidigt kunna fånga upp brister som kan åtgärdas.

Övriga synpunkter

Av självvärderingen framgår att "SPEC-inriktningen...ger förutom psykoterapeutexamen... behörighet till titeln specialistpsykolog i klinisk psykologi". Som vi förstår det utfärdar inte Karolinska Institutet något bevis över denna behörighet. Specialistbeviset utfärdas av Sveriges Psykologförbund efter ansökan. Vi rekommenderar att Specialistkompetensen läggs till på beviset över

Psykoterapeutexamen på liknande sätt som vid övriga lärosäten som ger Specialistutbildningen inom ramen för Psykoterapeutprogrammet, t.ex. Stockholms och Uppsala universitet.

Ledningen för utbildningen har utvecklat SPEC-inriktningen inom psykoterapeutprogrammet i samarbete med Sveriges Psykologförbund. I den dialogen har förbundet ställt olika krav på utbildningen för att den ska erhålla ackreditering av förbundet och studenterna därmed kan få ut förbundets specialistbevis. Ett exempel på ett sådant fackligt krav är att handledningsgrupperna för psykologer enbart skall bestå av psykologer. Vi ser det som problematiskt att ett fackförbund på detta sätt utövar inflytande över utvecklingen av en utbildning vid ett statligt lärosäte. Att det finns en inbyggd intressekonflikt mellan parterna – Psykologförbundet värnar primärt studenternas psykologidentitet och socialiseringsprocessen till Specialistpsykolog medan ledningen för psykoterapeutprogrammet värnar såväl socialiseringsprocessen till psykoterapeut som Specialistpsykolog. Önskvärt är att KI tydligare ”äger” utvecklingen av utbildningen och att Sveriges Psykologförbund enbart får en rådgivande roll beträffande utvecklingen av utbildningen.

En ytterligare faktor till det låga söktrycket till SPEC-inriktningen - utöver utformningen av VFU - är sannolikt att Karolinska Institutet relativt nyligen börjat ge en separat Specialistutbildning för psykologer i vuxenpsykiatri i samarbete med Region Stockholm. Det torde innebära att det uppstår en form av ”intern konkurrens” mellan dessa två utbildningar. Vi förstår det som att ett större tapp vad gäller söktrycket till SPEC-inriktningen inträffade när denna konkurrerande utbildning startades. En fråga som kan behöva diskuteras är om behovet av en separat specialistutbildning (uppdragsutbildning) finns när även en inriktning på psykoterapeutprogrammet syftar till samma kompetens (specialist i klinisk psykologi).

<https://utbildning.ki.se/uppdagsutbildning/kursutbud/specialistutbildning-for-psykologer-i-vuxenpsykiatri-ht-25>